

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Pažintis su gyd. M. Špokas
– 8 psl.

- Tema: Klaipėdos sukilimas – 2
- 2013 metai – niūrūs, bet ne beviltiški – 3
- Ar jau visiškai pasaulio pabaiga? – 3
- Naujieji metai Šv. Antano parapijoje Detroit, MI – 4
- Lietuvių rašytojų draugijos veikla 2012 m. – 4
- Kūčios su West Lafayette, IN lietuviais – 5
- Geriausiems liaudies menininkams išdalyti „Aukso vainikai“ – 6
- Šventadienis – 8, 11
- Sveikata – 8
- Nesu princesė! (7) – 9
- „Niekada daugiau“ – 10-11

Valiutų santykis
1 USD — 2.64 LT
1 EUR — 3.45 LT

Lietuvoje – Kristaus Apsireiškimo (Trijų Karalių) šventė

Vilnius (ELTA, BNS) – Sausio 6 d. Lietuvoje buvo minima Kristaus Apsireiškimo (Trijų Karalių) šventė, kuria pasibaigė kalėdinių švenčių laikotarpis. Trijų Karalių šventės svarbiausi asmenys yra ne tie išminčiai, trys karaliai, bet žmonijai regimu būdu apsireiškęs pats Dievas. Išminčiams kelią rodžiusi žvaigždė buvo Viešpaties apsireiškimo ženklas, o Dievo apsireiškimo pilnatvė yra Jėzus Kristus. Reikšmingos ir simbolinės yra išminčių atneštos dovanos: auksas – skirtas karaliams, smilkalai – dovana kunigams, pabrėžianti, kad Jėzus yra vyriausias kunigas, ir

Trijų Karalių eiseną Vilniuje.

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

užrašius šias raides namai bus apsaugoti nuo piktųjų dvasių.

mira – skiriama patepti mirusiųjų kūnus.

Krikščionybės laikais paplito paprotys ant durų bažnyčioje pašventinta kreida parašyti pirmąsias trijų karalių vardų raides: +K+M+B (Kasparas, Merkelis, Baltazaras). Kiekvienam karaliui skirtas kryželis prieš jo vardą reiškia išminčiaus šventumą. Pačioje pradžioje kryželiai būdavo rašomi virš kiekvienos raidės, taip sujungiant kryžių ir karūną. Vėliau žmonės ėmė ženklinėti savo namų durų staktas, tikėdami, kad

Geriausią Lietuvos metų sportininkę – R. Meilutytę

Vilnius (Delfi.lt) – Rūta Meilutytė kone vienbalsiai buvo išrinkta geriausią Lietuvos sportininkę oficialiuose Lietuvos tautinio olimpinio komiteto, Kūno kultūros ir sporto departamento, loterijų firmos „Olifėja“ bei dienraščio „Lietuvos rytas“ rinkimuose. Olimpinė, dukart pasaulio, Lietuvos čempionė ir daugkartinė Europos rekordininkė 15-metė plaukikė rinkimuose trigubai aplenkė kitą auksą Londono žaidynėse iškovojusią lietuvę – penkiakovininkę Laurą Asadauskaitę. Trečią vietą užėmė olimpinis vicečempionas irklautojas Jevgenijus Šuklinas.

Rūta Meilutytė.

ELTA nuotr.

New York valstijos asamblėjos padėka

New York (LR gen. konsulato New York info) – Š. m. sausio 4 d. Lietuvos Respublikos generaliniam konsului New York Valdemarui Sarapinui įteikta New York valstijos asamblėjos padėka už generalinio konsulo ir jo vadovaujamo konsulato darbuotojų indėlį stiprinant Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų diplomatinius santykius bei ypatingai aktyvią veiklą, pristatant Lietuvą New York valstijos įstaigoms ir bendruomenei.

Atsiimdamas padėką generalinis konsulas padėkojo už parodytą išskirtinį dėmesį, išreiškdamas viltį, kad ateityje bus dar labiau plėtojamas Lietuvos ir New York valstijos bendradarbiavimas verslo skatinimo, investicijų pritraukimo, transporto, turizmo, kultūros, sporto bei kitose srityse. V. Sarapinas, apibūdinęs Lietuvą kaip modernią, kūrybingą bei investicijoms patrauklią šalį,

pasiūlė suorganizuoti New York valstijos verslo atstovų kelionę į Lietuvą. New York valstijos asamblėjos narys

Michael G. Miller pakvietė ir Lietuvos verslininkus surengti tokią pat verslo misiją į New York valstiją.

LR gen. konsulas New York Valdemaras Sarapinas ir JAV New York valstijos asamblėjos narys Michael G. Miller.
Maryann Maltese nuotr.

Redakcijos žodis

Istorija apie prancūzų aktorius Gerard Depardieu sprendimą dėl „milijonierių mokesčio“ atsisakyti Prancūzijos pilietybės netruko pavirsti parodija. Po to, kai aktorius gavo Belgijos pilietybę, pilietybę jam suskubo suteikti ir Rusija. Tik rusai nebūtų rusai, jei Rusijos pilietybės suteikimas užsieniečiui nebūtų atliktas su kur kas didesne pompa. Depardieu praėjusį savaitgalį ne tik susitiko su Rusijos prezidentu, bet ir apsilankė Mordovijoje, kur aktoriui pasiūlyta įsikurti – vietos gubernatorius pasiūlė aktoriui išsirinkti butą arba vietą namui Mordovijoje statyti. Kur čia parodija, paklaustite jūs. Kaip pastebi užsienio spauda, Mordovija, regionas, esantis 600 km į pietryčius nuo Maskvos, garsėja atšiauriu klimatu ir Stalin laikus menančiu pataisos kolonijų tinklu. Tad galima ginčytis, ar garsusis aktorius Rusijoje sutiktas kaip didvyris ar... kaip nusikaltėlis.

Vyr. red. **Dalia Cidzikaitė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pima klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikaitė@gmail.com
Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

TEMA: KLAIPĖDOS SUKILIMAS

Vis dėlto kam priklauso šis kraštas?

ČESLOVAS IŠKAUSKAS

Ballų žemių žmonės, o juo labiau lietuviai, niekada nebuvo nuolankūs savo pavergėjams. Patys užkariaudavę didžiules teritorijas iki Maskvos Kremliaus ir Juodosios jūros, jie patyrė ir kryžiuočių, ir Rusijos carų, ir lenkiškų-

jų bei sovietinių okupantų grandines. Todėl ir sukilimai prieš juos arba, kaip saktų marksistai, nacionalinė išsivadujamoji kova buvo dažnas reiškinys.

Tarp ryškesnių tokių sujudimų istorikai primintų prūsų sukilimo vado Herkaus Manto (Henrichs Montės) keletą metų trukusį išsivaduojamąjį iš kryžiuočių karą XIII a. antroje pusėje. Neužmirštas ir buvusios Abiejų Tautų Respublikos surengtas ir daugiau kaip metus užsitęsęs sukilimas prieš carinę Rusijos imperiją, beje, prasidėjęs 1863 m. sausio 22 d. Varšuvoje. Tai buvo aršus lenkų ir lietuvių pasipriešinimas, per kurį įvyko net 321 mūšis su caro kariuomene ir kuris, deja, pasibaigė dar žiauresnėmis represijomis prieš vakarinius imperijos pakraščius. Neabejotinai prisimintume ir 1941 m. Birželio sukilimą, kurio baigtis taip pat neatitiko Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) lūkesčių ir kuris iki šiol vertinamas nevienareikšmiai.

Tačiau ne mažiau svarbus ir vadinamasis Klaipėdos

Ir dabar kartojama, kad Rusijos Federacija yra visų SSRS teisių perėmėja, taigi ir Rusijos teisės į Klaipėdos kraštą nėra išnykusios. Kai pakvimpa geru kąsniu, Rusija paveldėja Sovietų Sąjungos teises ir įsipareigojimus, kai reikia atlyginti okupacijos padarytą žalą, neria į krūmus...

sukilimas, kuris ir dabar kelia aibes kontroversiškų vertinimų, bet neabejotinai išskirtinas savo ryžtu, tikslia kovine taktika ir sugebėjimu apginti Lietuvos interesus. Sakoma, kaip pavadinsi, taip nepagadinsi. Dažnas istorikas vengia žodžio „sukilimas“, kai kas linkęs manyti, kad tai buvo „okupacija“, o vienas iš šių įvykių organizatorių, literatūros klasikas Vincas Krėvė-Mickevičius savo prisiminimuose ir 1952 m. balandžio 9 d. Mykolui Biržiškai iš JAV rašytame laiške teigė, kad tai buvo Klaipėdos „atvadavimas“.

Taigi Lietuva Klaipėdos krašto (apie 2,848 kv. km) neturėjo nuo pat jo atsiradimo, tai yra nuo 1919 m. birželio 28 d. pasirašytos Versalio taikos sutarties. Teisybę sakant, ir anksčiau Klaipėda priklausė Prūsijai, o nuo 1871 m. – Vokietijos imperijai. Versalio sutartimi į Rytų Prūsiją įeinantis kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos ir pateko Antantės žinion. Pirmojo pasaulinio karo sąjunginės valstybės delsė *de jure* pripažinti 1918 m. vasario 16 d. nepriklausomybę paskelbusią Lietuvą, o ši motyvą pagrindiniu jos skelbė vėliau, kai Vilnius reikalavo priskirti Lietuvai Klaipėdos kraštą. Antantė krašto administravimą pavėdė Prancūzijai, kuri nuo seno buvo palankesnė Lenkijai (galbūt nuo vadinamojo Lenkijos įpėdinystės karo, palietusio ir Prancūziją), reiškusiai kone didžiausias pretenzijas į šią teritoriją.

Anot visiems prieinamų žinynų, 1920–1923 m. dėl politinės krašto ateities susikirto Lenkijos, Lietuvos ir Klaipėdos krašto gyventojų interesai. Lenkija ir Lietuva, sprendamos Klaipėdos krašto ateities klausimą, rėmėsi ekonominiais ir etnopolitiniais motyvais. Lenkija siekė valdyti Klaipėdos uostą, per jį eksportuoti savo prekes. 1921 m. gruodį Klaipėdoje įsteigtas Lenkijos konsulas, o 1922 m. pasirašyta prekybos sutartis su Klaipėdos krašto pramonininkais užtikrino per karą nutrūkusį medienos tiekimą į uostą. Kita vertus, stipri Lenkijos įtaka Klaipėdoje galėjo Lietuvą daryti dar labiau priklausomą nuo Lenkijos. Nepamirškime, kad tuo metu, 1920 m. spalio 9 d., generolo L. Zeligowski būriai, tylomis palaiminti iš Varšuvos ir abejingai stebinti Antantei, jau buvo užėmę Vilnių, o paskui okupavo ir Vilniaus kraštą.

1922 m. Ambasadorių konferencija Klaipėdos klausimui spręsti paskyrė J. Pilsudskį, šlovinusį ir apie jį knygą parašiusį, o vėliau Varšuvoje ambasadoriumi įsikūrusį prancūzų diplomata Jules Laroche, kuris, labiau paveiktas Freistaato (laisvos valstybės) idėjos šalininkų, jau 1923 m. sausio 10 d. buvo pasiruošęs suteikti Klaipėdos kraštui tokios valstybės statusą. Tai reiškė, kad po to teisinėmis priemonėmis susigrąžinti priėjimą prie jū-

ros Lietuvai bus neįmanoma...

Vilnius, teisingiau – Kaunas, tokiomis aplinkybėmis nutarė ryžtingai veikti: ministro pirmininko Ernesto Galvanausko vyriausybė, dar gerokai prieš tai rengusi slaptus posėdžius, užsi-

tikrino Vokietijos ir Sovietų Rusijos paramą. Per visuomeninę Lietuvos šaulių sąjungą ir Klaipėdoje įkurtą „lietuvninkų“ Vyriausiąją Mažosios Lietuvos gelbėjimo komitetą ji organizavo karinį Klaipėdos krašto prijungimą prie Lietuvos, vadinamąjį Klaipėdos sukilimą, kuris nuo 1923 m. sausio 10 d. truko daugiausiai savaitę.

Kodėl lietuvius rėmė Berlynas? Jam rūpėjo, kad vokiečių gausiai gyvenamame Klaipėdos krašte neliktų Vokietiją parklupdžiusios Antantės. Vokietija greičiausiai svarstė taip: šiandien Klaipėda geriau tebūnie silpnų lietuvių, bet ateis laikas, kai ji vėl bus mūsų (tokia taktika pasitvirtino: jau 1939 m. kovo 23 d. Adolf Hitler sugrąžino Klaipėdą reichui). Berlynas taip pat neatmetė versijos, kad uostamiestį kada nors valdys Lenkija, kuri jau buvo įkūrusi okupacinę Vidurio Lietuvą ir dominavo Nemuno žemupyje.

O Maskva 1920 m. liepos 12 d. pasirašyta Lietuvos ir Sovietų Rusijos taikos sutartimi jau buvo pripažinusi nepriklausomą Lietuvą, o Vilnių ir Gardiną – Lietuvai. Tiesa, Raudonosios armijos daliniai iš Vilniaus pasitraukė tik 1920 m. rugsėjo 26 d., o jau po keleto savaitių, spalio 9-ąją, Vilnių užėmė kitas okupantas – Lenkijos kariuomenė. Taigi tegul ir trumpas taikių derybų ir pripažinimo laikotarpis suteikė daug galimybių Vilniui, o Maskvai piršo mintį geriau leisti Lietuvai valdyti neužšalanti

Klaipėdos uostą, negu jį palikti Antantei arba lenkams.

Taip lietuviai ryžtingai, apsimesdami, kad operacija buvo surengta ne valstybiniu lygiu, o pačių „lietuvninkų“, susigrąžino sau langą į Vakarus. Istorikas Algimantas Kasparavičius neseniai pateikė taiklų palyginimą. Atsakydamas į BNS klausimus, Lietuvos istorijos instituto bendradarbis sakė: „Lietuvių grįžimas į Klaipėdą po 500 metų pertraukos civilizacine prasme Lietuvai reiškė maždaug tą patį, ką Berlynui – Vokietijos suvienijimas ir Bavarijos įjungimas į Vokietijos valstybę arba Rusijai – Švedijos sumušimas ir Sankt-Peterburgo įkūrimas.“

Iš visos savanorių rinktinės Klaipėdai vaduoti, kurią sudarė 1,078 kariai (bendras jų skaičius siekė 1,753), žuvo 12 lietuvių. Sakykime, kad tokia auka nedidelė. Gal kiek ir ciniškas palyginimas, tačiau ji ne tokia skausminga, kaip netolima Sausio 13-osios tragedija. O Klaipėdos sukilimo pasekmės neišmatuojamos. Istoriko Kasparavičiaus duomenimis, per 15 metų užsienio laivyba Klaipėdoje išaugo daugiau nei dvigubai: nuo 700 laivų 1923 m. iki 1,550 1938-aisiais, o krovinių apyvarta uoste padidėjo net keturis kartus. 1938 m. per Klaipėdą ėjo jau beveik 80 proc. visos Lietuvos užsienio prekybos.

Ką darytume, jei iki šios dienos būtume atkirsti nuo jūros? Beje, rusų istorikai, tarsi pamiršę bolševikinės Rusijos diplomatinę patirtį, vėl ginčija šio krašto priklausomybę. Tokius ginčus dar 1989 m. paskatino pats Michail Gorbachiov. Kaip savo studijoje „1923 m. Klaipėdos krato sukilimo kontroversijos“ rašo istorikas Vyngantas Vareikis, garsusis gensekas, mėgindamas stabdyti lietuvių nepriklausomybės siekius, jau tada siūlė atkurti tą nepriklausomą Lietuvą be Klaipėdos krašto, tai yra 1940 m. sienų ribose. Mat pagal prieškarinę Lietuvos ir Vokietijos sutartį kraštas priklausęs Vokietijai, o pagal 1945 m. pasirašytą Potsdamo sutartį Karaliaučiaus ir Klaipėdos kraštai esą pateko į Sovietų Sąjungos kontrolę, ir Klaipėda jokia formalia sutartimi Lietuvai nebuvo perduota.

Ir dabar kartojama, kad Rusijos Federacija yra visų SSRS teisių perėmėja, taigi ir Rusijos teisės į Klaipėdos kraštą nėra išnykusios. Kitaip sakant, kai pakvimpa geru kąsniu, Rusija paveldėja Sovietų Sąjungos teises ir įsipareigojimus, kai reikia atlyginti okupacijos padarytą žalą, neria į krūmus... Vadinasi, ginčai dėl Klaipėdos sukilimo jau tampa mūsų sugyvenimo su kaimynais nešančiąja ašimi. Ginčykimės, bet nepraraskime tautinių gairių.

Delfi.lt

2013 metai pasaulyje ir Lietuvoje buvo sutikti be ypatingo džiaugsmo ir vilčių. Nėra pagrindo didesniam optimizmui, o neišspręstų problemų yra daug ir jos kaupiasi. Nematyti vadovų, kurie gebėtų ryžtingomis priemonėmis įveikti problemas ir įkvėpti savo piliečius. Prieš 20 metų padėtis buvo kita. Žlugus Sovietų Sąjungai ir gerokai sustiprėjus demokratinių valstybių galiai, ne vienas apžvalgininkas ir politikas svajojo apie naują taikos, žmogaus teisių gerbimo ir ūkio klestėjimo amžių. Šios viltys nebuvo iš piršto laužtos.

JAV buvo atsakingas hegemonas, Jungtinių Tautų organizacijai pritariant, išvaręs Irako kariuomenę iš Kuveito, bet nepuolęs Bagdado ir nemėginęs nuversti Saddam Hussein valdžios. „Režimų kaita” dar nebuvo Baltųjų rūmų siekis. Pirmasis prezidentas Bush ir jo valstybės sekretorius James Baker privertė Izraelį ir Palestinos išsivadavimo organizaciją pasirašyti Oslo susitarimus, kurių įgyvendinimas būtų užtikrinęs taiką Artimuosiuose rytuose, sudaręs sąlygas žydų ir arabų susitaikymui. JAV ūkis klestėjo.

Europoje irgi vyravo optimizmas. 1992 m. pavasarį buvo pasirašyta Maastrichto sutartis, kuri Europos ekonominę bendriją pavertė Europos Sąjunga ir ženklino naują politikos ir ūkio suliejimo lygį. Buvo viliamasi, kad glaudesnis bendradarbiavimas suteiks pagreitį ūkio augimui ir leis Europai vykdyti veiksmingesnę užsienio politiką, tapti visaverte JAV partnere, kuriant stabilesnį pasaulį.

Boris Jelcin vadovaujama Rusija pasuko demokratijos keliu, atsisakė imperialistinių siekių, bandė įrodyti, kad ji gali būti atsakinga tarptautinės bendruomenės narė. Kinijoje irgi būta teigiamų poslinkių. Komunistų partija daugiau reikšmės skyrė ūkio reformoms negu ideologiniam budrumui, tuo duodama suprasti, kad ji neketina tapti nedemokratiinių jėgų telkėja ir kelrodžiu.

1992 m. Lietuvai buvo gana sėkmingi. Lietuva jau buvo neginčytinai nepriklausoma pasaulio

2013 metai – niūrūs, bet ne beviltiški

KĘSTUTIS GIRNIUS

visuomenės narė. Buvusios sovietinės kariuomenės išvedimas iš Lietuvos teritorijos vyko tvarkingai. Buvo išlaikytas didysis demokratijos egzaminas – po Seimo rinkimų ir Sąjūdžio pralaimėjimo valdžios perdavimas vyko sklandžiai. Nepasitvirtino paranojiški nuogastavimai dėl galimo dešiniųjų perversmo. Daugelis Lietuvos gyventojų vylėsi, kad į valdžią grįžtantys buvę komunistai gebės veiksmingai valdyti ūkį, sustabdyti gyvenimo lygio smukimą, mažinti socialinę atskirtį. Nors neatsakingai puoselėjama viltis, kad išsivadavusi Lietuva per dešimtmetį ūkiškai pasivys Japoniją ir Skandinavijos šalis, jau buvo gerokai susilpnėjusi, daugelis dar tikėjo, kad gyvenimas gerės sparčiai, kad jų laukia šviesesnis rytojus.

Per tuos 20 metų padėtis nepasuko į gerąją pusę. JAV galia ir moralinis autoritetas ženkliai sumažėjo. Washington norų ir reikalavimų paiso vis mažiau valstybių, ne tik Iranas ir Šiaurės Korėja. Smarkiai plėsdamas nausėdijų kūrimą ir atimdamas palestiniečių žemes, Izraelis meta iššūkį prezidentui Obama ir užtikrina, kad Artimieji rytai liks konfliktų židiniu. JAV vidaus politikoje įsiviešpatavo nesantaika, Respublikonų partija tapo reakcionierių lizdu, atsisakančiu ieškoti kompromisų, kurie būtini, norint išspręsti biudžeto ir ūkio problemas.

Europos padėtis net liūdnesnė. Nors, atrodo, pasisekė išvengti euro žlugimo ir imtasi ypatingų priemonių Graikijos ekonomikai gelbėti, ūkio ateitis yra niūri. Net jei pasisektų išvengti naujos recesijos, milžiniški valstybių išiskolinimai, su senėjimu susieta demografijos krizė, masiškas jaunimo nedarbas ir vis stiprėjanti konkurencija iš Azijos šalių reiškia, kad Europos ūkio laukia toks pat

„praloštas dešimtmetis”, kuris praeito amžiaus pabaigoje ištiko Japoniją.

Ne kuo geriau sekasi užsienio ir vidaus politikoje. Įtampos tarp šiaurės ir pietų Europos šalių didėja, vis daugiau europiečių skeptiškiau vertina bendrą Europos ateitį. Užsienio politikoje ES lieka nykštuke, kupina geros valios, dosniai teikianti paramą besivystančioms šalims. Gera teta, kurios nereikia paisyti, išskyrus, kai laukiama dovanų.

Putin Rusija yra Putin Rusija – irzli, pretenzinga, labiau linkusi pakišti koją, negu ištiesti ranką. Vienintelė paguoda yra tai, kad jos įtaka smunka, o gyventojai savo prezidentė neįžiūri savo išganytojo. Kinija tampa reiklesne ir agresyvesne, ypač nesutarimuose dėl Pietų Kinijos jūros. Bet Bejing tebėra sukalbamas, gal dėlto, kad jaučia, jog istorija – jo pusėje.

Praeityje, pvz., 2003–2008 m., Lietuvos gyventojai turėjo daugiau priežasčių viltingai sutikti naujuosius metus. Besitęsianti ES šalių ūkių krizė reiškia, kad ir palankiausiomis aplinkybėmis ūkio augimas bus kuklus. Valdžios galimybės gerinti gyvenimo lygį yra ribotos, bet tai nepateisintų pasyvumo ir *status quo* išsaugojimo. Naujoji koalicija turėtų mėginti pagerinti mažiau pasiturinčiųjų padėtį. Galima tik sveikinti ketinimus didinti minimalų mėnesinį atlyginimą. Reikia tikėtis, kad socdemaį supras, jog, praėjus 20 metų po pirmojo jų atėjimo į valdžią, pribrendo laikas įvesti nekilnojamojo turto ir progresinius pajamų mokesčius. Tam agresyviai priešintūsi pasiturintieji Lietuvos gyventojai, kurie savo kišenę saugoja ne mažiau negu akies vyzdį. Bet įvesdama socialiai atsakingą mokesčių sistemą, Lietuva duotų pavyzdį kitoms Rytų Europos šalims, kaip galima atsikratyti nepasiteisinusių neo-konservatyvių ūkinių dogmų.

Abejoju, ar Algirdas Butkevičius ir jo komanda turės politinę valią mokesčių reformoms įgyvendinti, ypač jei prezidentė Dalia Grybauskaitė joms priešintūsi. Bet tokių reformų įgyvendinimas yra vienintelis dalykas, kuris galėtų praskraidinti niūroką Lietuvos gyvenimą.

Alfa.lt

I

Neatsitiko nieko ypatinga ir tarsi nėra priežasties, dėl ko rašyti šį rašinėlį. Bet geriau pagalvojus, ar visada verta rašyti tik apie labai labai svarbius dalykus? Juk yra ir tokie vos vos, mažutėliai, beveik nepastebimi, tačiau ir jie turi teisę būti aprašyti. Net jeigu juos rašydamas ir nieko nepakeisi, nebent sąžinę nuramins, atseit, parašiau, ką galėjau.

II

O rašyti norisi apie daug ką, kas vyksta Lietuvoje šiuo šventiniu laikotarpiu. Pradėti galima ir nuo Kalėdinės eglutės užžiebimo šventės Vilniuje, kur susirinko maždaug 30,000 vilniečių (o kiek dar visa tai matė per televiziją!) ir klausėsi nuostabių anglišių dainų bei spoksojo į raudonšvarkius kalėdų nykštukus, tarsi ką tik atvežtus iš „Coca Cola” fabriko.

Idomu, kiek organizatoriai išleido pinigų šiai masinio nutautinimo šventei, kokios jų kompetencijos organizuoti panašaus pobūdžio šventes pagrindinėje Lietuvos aikštėje? Ir kas atsakingas už tai, kad pinigai išmesti į balą? Jeigu ten, savi valdos aukštybėse, būtų galva, dėliojanti Lietuvos vizijas ir bent kiek galvojanti apie Lietuvos ateitį, norėtūsi jai geranoriškai patarti – gerbiamieji, tai buvo (ir dar bus) unikali proga ugdyti pilietiškumą, orumą, sąmoningumą, skiepyti pagarbą Lietuvai – su mūsų seniu Kalėda, su mūsų protėvių dainomis ir papročiais, su blukio tempimais ir deginimais ir t. t. O apie „Coca Cola” ir taip jau viską žinome.

III

O jei Vilniaus savivaldybė nežino, kur kreiptis ir ką daryti, tai susiraskite Eglę Plioplienę, pasižiūrėkite, kaip ji organizuoja tokias šventes Anykščiuose bei kitur. Ir pasiklausykite, ką ji

Ar jau visiškai pasaulio pabaiga?

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS

kalba:

„Kai pasižiūri, kaip Kalėdų senelio personažas naudojamas pasaulyje, pasidaro aišku, kad mes apie savąjį Kalėdą ne tik galime, bet ir turime drąsiai kalbėti. Lietuviškoje tradicijoje toks personažas tikrai buvo, jis turėjo savitus bruožus. Tad kodėl šiandien mes jo vietą turėtume užleisti svetiems veikėjams?

1997 m. į Vilnių iškilmingai atskrido Kalėdų senis iš Suomijos. Tada ir kilo būtinybė išsiaiškinti, ar mūsų kultūra turi Kalėdų Senelį. Paaiškėjo, kad lietuviškojo senio Kalėdos tradicija ne taip jau seniai tenutrūko – dar XX a. pradžioje senis Kalėda lankydavo daugelio namus. Svečio iš Suomijos belaukiant, lietuviškasis Kalėda buvo atkurtas ir iškilmingai sutiko atvykėlį iš svečios šalies, tuo pačiu visuomenei pareikšdamas: mes taip pat turime savą, lietuvišką Kalėdų Senelį.

1999 metais suomiaai savo Kalėdų senio nebeat-siuntė. Tačiau lietuviškasis Kalėdų Senis į Vingio parką atskrido sraigtasparniu iš tolimosios Lietuvos šiaurės. Jį pasitiko daugybė Lietuvoje atsibudusių, įvairiais drabužiais apsirengusių, su Kalėdienėmis ar be jų Lietuvos Kalėdų Senelių. Ypač žavus tą kartą buvo Čepkelių raisto Kalėdų Senelis. (...) Mūsų dainose atvažiuoja Kalėda ir Kalėdienė. Bet ir logiškai maštant: na, kaip gaidelis – be vištytės?

Beje, Kalėdų senelis iš Laplandijos taip pat turi žmoną. Jis turi net vaikų, kuriems ilgainiui

perduoda visas savo žinias, pramato paslaptis. Net suvenyruose laplandiškasis Kalėdų senelis ne vienas. Visur – jis ir ji. Šiuolaikine kalba kalbant – lygios gali-mybės... (...)

Blukis – tai didžioji pasaulio gyvatė, drakonas, smakas, prarijęs Saulę. Jį reikia mušti ir nugalabyti, kad jis Saulę atiduotų. Pervilkus jį per visą bendruomenės žemę, surinkus į jį visas nuoskaudas bei nelaimės, blukas yra sudeginamas su visu į jam perduotu blogiu. Tokiu būdu Saulė – šviesa – šiluma išvaduojama iš kaladės – kalėjimo. Manau, kad apeiga, išreiškianti perkeitimą ir atsinaujinimą, reikalinga ir šių laikų žmogui.”

IV

Neseniai pasirodė naujas lietuviškas vaidybinis filmas. Mačiusieji pasakoja, kad jame apstu atvirų sekso scenų ir šiaip smagaus perversišku-mo. Tačiau šįsyk kalbėti norėtūsi ne apie tai, ko dar neteko pamatyti, o apie filmo reklaminę kam-paniją, kuri išigudrino reklamines skrajutes įdėti ir į naujas knygas, skirtas paaugliams. Norom nenorom vėl pagalvoji, ar jau visiškai pasaulio pabaiga ar dar tik truputį? Nejau išties Lietuvą po dešimties metų norima paversti pedofilų rojumi? Nejaugi Radži – tai naujosios Lietuvos kultūros ministras?

Prisiminiau kažkieno pasakytą frazę, disku-tuojant apie žodį „kultūra”. Su bičiuliais tąsyk kal-bėjome apie kultūros terminą, idant geriau suvok-tume, ką šiame pasaulyje galėtų veikti vadinamoji Lietuvos kultūros ministerija. Tarp daugelio api-brėžimų, buvo pasiūlytas ir toks: žodžiu „kultūra” galima vadinti sąmoningumą bei kultūrą ugdan-čius kultūros reiškinius, rodytinus ir vaikams bei paaugliams. Paskui pasijuokėme – nedaug Lietuvos kultūros ministerijos remiamų projektų persoktų šią kartelę.

TELKINIAI

Detroit, MI

Naujieji metai Šv. Antano parapijoje

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

*Palydėję senuosius, mane prisiminkit –
Aš toli, bet esu mintimis su Jumis.
O sutikę naujuosius – mano meilę dalinkit –
Atminimuose būsim su Jumis širdimi.*

Po permainingo kalėdinio oro, kai po nemažai iškritusio sniego sekė staigus atšilimas ir lietus, Naujųjų metų dienos oras buvo išties neblogas. Pasitaikė graži, saulėta diena. Tą dieną Šv. Antano parapijos nariai ir svečiai susirinko atšvęsti 2013-ųjų metų pradžios savo parapijoje. Parapijos klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas atnašavo iškilmingas šv. Mišias koplyčioje. Vargonavo ir giesmės vedė Erik Bak. Liturginius skaitinius skaitė Antanas Strakšys.

Kun. Jonikas pasveikino parapijiečius ir svečius, linkėdamas jiems gražių, gerų Naujųjų metų. Jis ragino džiaugtis tuo, ką turime, ir būti dėkingiems už kiekvieną mums skirtą dieną. Kunigas taip pat priminė naujų metų parapijos uždavinius ir palinkėjo išsipildyti mūsų asmeniniams norams.

Po Mišių būrelis parapijiečių ir svečių susirinko į gražiai ir šventiškai papuoštą parapijos salę pokyliui. Svečiai buvo sutikti šios šventės simbolių – dekoratyvinių *poinsettias* gėlių ir auksinės spalvos rožių. Scenos sieną dengė sidabrinės, auksinės, juodos ir raudonos spalvų blizgančios užuolaidos. Lietuviybės ženklą fortepijonas buvo uždengtas blizgančios auksinės spalvos staltiese, ant kurios padėtos Trispalvė simbolizuojančios trijų spalvų žvakutės. Scenos pakyla uždengta linine juosta su joje išaustais Tautos himno žodžiais, Vytimi ir Trispalve. Taip pat išdėstyti fotoalbumai – akimirkos iš 21-ų Naujųjų metų pokylių ir paskutinių šešių Kūčių ir Kalėdų švenčių mūsų parapijoje.

Salėje skambėjo lyriškos melodijos, kurias parūpino Alfonsas Rimba. Naujų 2013 metų dienos programai vadovavo parapijos tarybos pirmininkas Antanas Strakšys.

Klebonas kun. Jonikas buvo pakviestas uždegti simbolines trijų spalvų žvakutes, sukalbėti invokaciją ir pradėti giedoti Tautos himną. Dalyviai sveikino vieni kitus, linkėjo Dievo palaimos, ramybės ir ypač geros sveikatos per visus 2013 metus. Pakėlė šampano taures.

Pokylio dalyviai vaišinosi gardžiais patiekalais, kuriuos pagamino Regina Greenhalgh iš Dievo Apvaizdos parapijos. Nieko netrūko. Šokių muziką parūpino Rimba. Visus linksmino įvairi muzika: valsai, tango ir polkos.

Jau dvidešimt dvejus metus ruošiamo Naujųjų metų šventę ir renkamės savo parapijos salėje. Penkiolika metų palydėjome senuosius ir sutikome Naujuosius metus. Jau septinti metai, kai Naujųjų metų pokylį ruošiamo dienos laiku. Dalyviai, kurie yra garbaus amžiaus, yra patenkinami, kad Naujųjų metų Mišios ir pokylis vyksta dienos laiku, tad buvo nuspręsta ir toliau taip švęsti Naujus metus. Beje, 2006 m. Naujųjų metų šventėje dalyvavo garbingas svečias, Detroit vikariato vyskupas John M. Quinn. Šiais metais džiaugėmės, kad mus aplankė Lietuvos Respublikos garbės konsulas Detroit Algis Zaprackas. Esame jam dėkingi už dalyvavimą mūsų šventėje.

Šių naujųjų metų pobūvio ruošos komitetą sudarė visa Strakšių šeima bei organizatorė Regina Juškaitė-Švobienė. Rengėjų vardu dėkojame talkininkams už rūpestį, patarimus ir darbą, ruošiant šį sėkmingą ir parapijai pelningą pokylį. Dėkojame tiems, kurie jau dvidešimt vienerius metus iš eilės neatsisako ir randa laiko padėti (mūsų jau mažai beliko, bet džiaugiamės, kad esame ir galime dirbti!). Padėka visiems, kurie susirinko į mūsų svetainę. Nors mūsų nedidelis parapijos narių skaičius vis mažėja ir parapijiečiai yra brandaus amžiaus, mes nepasiduodame

Parapijiečiai šv. Kalėdų metu.

Reginos Juškaitės-Švobienės nuotr.

ir aktyviai dalyvaujame įvairiuose renginiuose.

Šaunusis Naujųjų metų dienos pokylis jau praeityje. Visiems dalyviams liko malonūs šios gražios šventės prisiminimai. Šv. Antano parapijos Detroit vardu sveikiname visus lietuvių telkinius išeivijoje bei „Draugo“ redakciją. Linkime gerų, prasmingų, sveikų Naujųjų metų, tikimės bei lauksime, kad susirinksime švęsti ir 2014 metų sutikimą savo bičiulių ratelyje! Linksmų – sutinkant, sėkmingų – dirbant, laimingų – gyvenant! Su Naujaisiais 2013 metais, mielieji!

Šv. Antano parapijos vyrai Naujųjų metų proga buvo apdovanoti kaklaraiščiais!

Lietuvių rašytojų draugijos veikla 2012 m.

STASĖ PETERSONIENĖ

Kas naujo Lietuvių rašytojų draugijoje (LRD)? Krutame, palaikome ryšius su nariais, sekame spaudoje, ką veikia mūsų rašytojai. Sveikiname poetę Vitaliją Bogutaitę ir poetą Praną Visvydą, kurie gavo LRD-jos 2011 metų literatūrines premijas (premijos mecenatas – Lietuvių Fondas).

Šiais metais į Amžinybę iškeliavo šie rašytojai: Alė Rūta (2012 m. išvakarėse), prel. dr. Ignas Urbonas, dr. Kostas Ostrauskas, Aldona Veščiūnaitė, Vytautas Volertas ir Aleksandras Pakalniškis. Jų šeimoms ir giminėms reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Mirusios rašytojos Nijolės Jankutės Užubalienės pelenų urna 2012 m. vasarą dukters Dovilės buvo atvežta iš Australijos ir palaidota Šv. Kazimiero kapinėse šalia Mamytės. Atsisveikinime dalyvavo rašytojai ir Nijolės Jankutės Užubalienės gerbėjai.

LRD-ja 2012 m. gruodžio 9 d. Čikagoje, Jaunimo centre, suruošė Maironio minėjimą. Paskaitą skaitė Stasė Petersonienė, Maironio poeziją deklamavo Eglė Juodvalkė. Solisto Vaclovo Momkaus vadovaujami minėjimo dalyviai gražiai sudainavo garsiąją, pagal Maironio žodžius parašytą dainą „Lietuva brangi“.

Po Maironio minėjimo poetė Eglė Juodvalkė papasakojo, kaip 2012 metų rudenį ji su rašytoju Petru Venclovu ir aktore Olita Dautartaite Kauno gimnazijoje, o Vilniuje, „Vilniaus namuose“, – su

Leonu Narbučiu, kalbėjo apie patriotizmą, partizanus, o moksleiviams padovanojo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išleistą jos knygą „Sakalai naktį nemiega“.

LRD-ja primena, kad draugijos nario mokestis yra 10 dol. Taip pat norime priminti, kad tie nariai, kurie neišgali sumokėti 10 dol. metinį nario mokestį, tegul atsiunčia mažiau. Tuo parodys, kad jiems rūpi draugija ir jos tolimesnė veikla. Mokestį siųs-

Maironio minėjimo programos dalyvės Stasė Petersonienė ir Eglė Juodvalkė.

Ramunės Kubiliūtės nuotr.

kite: Lithuanian Writer's Association, 2534 West 40 Street, Chicago, IL 60632.

LRD-ja dėkoja Lietuvių Fondui už literatūrines premijas, „Draugui“ – už draugijos veiklos aprašymus. Visiems LRD-jos nariams linkime kūrybingų metų.

Stasė Petersonienė – Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkė.

West Lafayette, IN

Kūčios su West Lafayette lietuviais

Programos atlikėjai (iš k.): Aldas ir Andrius Kriaučiūnai.

Kūčių svečiai.

GYTIS KRIAUCIŪNAS

Sveikinu visus lietuvius ir lietuviukus su šv. Kalėdomis! Noriu paklausti, kaip Jūs atšventėte šv. Kūčias? Pas mane, West Lafayette miestelyje, (turi apie 30,000 gyventojų), į Kūčias susirinko net 30 lietuvių! Labai smagiai atšventėme jas, ir ta proga noriu su Jumis pasidalinti savo įspūdžiais.

Pasiruošimas Kūčioms prasidėjo kelias dienas prieš, nes reikėjo pradėti ruošti 12 patiekalų. Kriaučiūnų šeimoje mama gamino žuvies patiekalus, tėvas virė kompotą, aš kečiau sausainius, o brolis ruošė salotas. Kūčių diena artėjo, todėl pradėjome ruošti salę, kur vyks Kūčios. Ta salė buvo St. Thomas Aquinas bažnyčioje, kuri yra mūsų parapija. Padengėme stalus, išdėliojome lėkštes, aptvarkėme salę.

Pagaliau atėjo gruodžio 24 diena. Į Kūčias atvyko visi lietuviai. Dalyvavo ir kunigai iš mūsų St. Thomas Aquinas bažnyčios (vienas jų – lietuvių kilmės) ir net kunigas iš Lietuvos kunigas Paulius Rudinskas! Jis žada bent metus dirbti JAV. Po to, kai visą maistą sudėjome ant stalų, visi susėdome. Tėvas vedė vakarėlį. Po bendros maldos laužėme plotkeles ir linkėjome vienas kitam gerų metų ir t. t. Pradėjome valgyti. Pagrindiniai val-

giai buvo šalti, bet buvo ir bulvinių blynų, koldūnų su grybais. Galiu sakyti, kad visi labai gerai pavalgė. Tada aš, brolis ir draugas Domas pagrojome kelias Kalėdines dainas.

Po dainų ir giesmių visus pakviečiau dalyvauti burtuose. Visų mėgstamiausias burtas buvo tas, kur po trimis puodukais buvo padėti pinigai, raktas arba žiedas. Pinigas reiškia, kad tas asmuo kitais metais gaus daug turto, žiedas reiškia, kad jis ras meilę arba apsives, o raktas – kad gaus automobilį arba namą. Įdomu, kad praktiškai visi kunigai po puodeliu rado žiedą. Taip pat metėme batą, kuris rodė, ar asmuo liks namie, ar iš namų išsikraustys. Trečiame burte reikėjo paimti saują pupelių ir jas suskaičiuoti. Jei lyginis pupelių skaičius, surasi meilę, jei nelyginis, meilės nerasi.

Po burtų dar pabendravome, bet kai kuriems jau reikėjo važiuoti namo. Tada visi padėjo nukraustyti stalus, sutvarkyti salę. Smagu, kad vakarėlis praėjo labai gerai, ir visi saugiai grįžo namo laukti šv. Kalėdų.

Giedame su kunigu Joe.

Straipsnio autorius atlieka programą.
Gražinos Kriaučiūnienės nuotr.

Toronto lietuvių naujienos

Toronto „Volungės“ choras Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje surengė metinį kalėdinių giesmių koncertą. Dirigavo muzikė Dalia Viskontienė.

...

Svečias iš Lietuvos kun. Tomas Žymantas vedė kalėdinius susikaupimus Toronto lietuviškose parapijose bei apylinkėse.

...

Toronto Prisikėlimo parapijos šalpos sekcija, vadovaujama dr. J. Čiuplinskienės, suaukotų daiktų išpardavime surinko daugiau nei 26,000 Kanados dol. Pinigai išlaiko neturtingųjų valgyklą Lietuvoje.

...

Toronto Prisikėlimo bankelis, dosniai šelpiantis organizacijas, dirbančias lietuviybės labui, atšventė savo 50 metų jubiliejų.

...

Prisikėlimo parapijos salėje sekmadieniais galima nusipirkti lietuviškų maisto produktų. O Lietuvių namuose ir Prisikėlimo parapijoje – pasivaikinti lietuviškos virtuvės valgiais.

...

Prisikėlimo parapija šiais, 2013 metais, švęs 60 metų jubiliejų.

Parengė **Stasys Prakapas**

Senąją Šiaulių gaisrinę ketinama paversti ugniagesių muziejumi

LAURA PAČTAUSKAITĖ

Jau antrą dešimtmetį nenaudojamą senosios Šiaulių gaisrinės pastatą muziejininkai ketina restauruoti ir paversti ugniagesių muziejumi. Jis turėtų vienintelę turtingą Lietuvoje ugniagesių technikos rinkinį.

Vos ne miesto savivaldybės kieme stovintis apleistas geltonų plytų pastatas yra pirmoji Šiaulių gaisrinė, pastatyta 1927 metais už miestiečių paaukotas lėšas. „Nors savivaldybė pastatą yra įtraukusi į saugomų nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašą, namas yra nenaudojamas ir užkaltais langais stovi apie 15 metų“, – sako Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktorius Raimundas Balza.

Pirmasis ugniagesių muziejus Šiauliuose jau yra, tik jis žinybinis, priklauso Šiaulių apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai, kuri, valdanti senąją gaisrinę, neturi išteklių pastatą prižiūrėti ir prikelti naujam gyvenimui.

„Savo iniciatyva apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba yra sukaupusi vienintelę, unikalią Lietuvoje ugniagesių technikos kolekciją. Dalis sukauptos technikos saugoma Zokniuose, angaruose, – pasakoja R. Balza. – Natūraliai kyla klausimas: ar būtų galima atnaujinti pirmosios Šiaulių gaisrinės pastatą, paverčiant jį muziejumi, ir būtent čia eksponuoti priešgaisrinę techniką?“

„Aušros“ muziejaus direktorius planuoja gaisrinei restauruoti ir muziejui įkurti panaudoti ES struktūrinių fondų lėšas. Bet pradėti darbų negali, kol nėra išspręstas turto nuosavybės klausimas – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas turėtų perduoti pastatą „Aušros“ muziejui.

Apleistam, griūvančiam avarinės būklės senosios gaisrinės pastatui atnaujinti reikėtų nemažų lėšų. Restauruojant gaisrinę būtų išsaugotas jos autentiškumas – ir garažai, ir

administracinės patalpos, mano R. Balza.

„Rygoje esantis artimiausias ugniagesių muziejus gausiai lankomas. Tokie muziejai yra įdomūs, ypač jei galima išbandyti techniką: palaikyti ugniagesių žarną, pabandyti iš antro aukšto nusliuogti ugniagesių stulpu“, – sakė R. Balza.

Restauruotame gaisrinės pastate tilptų 5–8 senosios ugniagesių transporto priemonės. Kiemą, pastačius stoginę, taip pat būtų galima panaudoti muziejui. Visi eksponatai pastate netilptų, dar turėtų būti numatyta vieta, kur jie galėtų būti saugomi.

Šiaulių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos viršininkas Jonas Misiūnas sakė norintis „Aušros“ muziejui perduoti visą kompleksą – ne tik senąją gaisrinės pastatą, bet ir ugniagesių muziejaus eksponatus.

Šiaulių ugniagesiai buvo pirmieji Lietuvoje, 1987 m. įkūrę savo muziejų. Mintis jį įkurti kilo buvusiam gaisrinės viršininkui Alfredui Vilbikiui. Muziejuje, įsikūrusiame J. Basanavičiaus gatvėje, yra retų eksponatų – XX amžiaus pradžioje Šiaulių gubernijoje naudotas vokiškas rankinis priešgaisrinis siurblys, trauktas dviem arkliais, pageltusių pirmųjų XX amžiaus dešimtmečių nuotraukų, senų dokumentų. Čia yra ir senų, nebenaudojamų priešgaisrinių švirksčių, dujokaukių, ryšio priemonių, įvairių detalių ir įrengimų.

Lankytojams, ypač vaikams, įdomi ekskursija į gaisrinių automobilių angarus Zokniuose. Čia ugniagesiai supažindina su priešgaisrine gelbėjimo technika, jos įrengimais ir paskirtimi.

Ekspozicijoje – ir vakarietiški, ir sovietiniai automobiliai. Parodos įdomybė – vienintelis Lietuvoje šarvuotis BTR-60, priklausęs radiacinei žvalgybai Ignalinos atominėje elektrinėje ir atgabentas su visa įranga, rašo „Šiaulių kraštas“.

ELTA

Pirmasis šių metų pašto ženklas

Pirmasis šių metų pašto ženklas apyvartoje pasirodė sausio 5 d., šeštadienį. Naujasis pašto ženklas skirtas Žemaičių krikšto ir Žemaičių vyskupystės įsteigimo 600-osioms metinėms.

Pirmąjį šių metų pašto ženklą sukūrė dailininkas Mindaugas Gribauskas. Pašto ženklas išleistas 80,000 tiražu, jo nominalas – 2,45 lito.

Pašto ženkle vaizduojamas pirmasis žemaičių vyskupas Motiejus Trakiškis bei Lenkijos miesto Sosnovco katedroje esančios Włodzimierz Tetmajer freskos „Lietuvos krikštas“ fragmentas.

Kartu su pašto ženklu išleisti ir pirmosios dienos vokas bei suvenyrinis lapas. Šeštadienį pašto korespondencija, apmokama naujuoju pašto ženklu, Telšių centriniame pašte buvo antspauduojama pirmosios dienos datos spaudu.

Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas ir Lenkijos karalius Vladislovas Jogaila, norėdami priartinti Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę prie Vakarų Europos kultūros, 1387 m. pradėjo krikštyti Lietuvą pagal Romos katalikų apeigas, tačiau dėl

tuo metu susiklosčiusių istorinių ir politinių aplinkybių Žemaitija liko nepakrikštyta. Jogailos ir Vytauto iniciatyva žemaičių krikštas buvo pradėtas tik 1413 m., o baigtas 1417 m., įsteigiant Žemaičių vyskupystę.

Krikštytojai plaukė laivais Dubysos upe, o kelionę baigė pėsčiomis prie Luokės ant Šatrijos kalno. Kelionės metu buvo pakrikštyti keli tūkstančiai žemaičių.

Pabaigti žemaičių krikštijimo misijos 1417 m. į kraštą atvyko Konstanto bažnytinio susirinkimo legatų – Lvovo arkivyskupas Jonas ir Vilniaus vyskupas Petras. Jie įsteigė Žemaičių vyskupystę su centru Medininkuose (dabar – Varniai) ir paskyrė pirmąjį Žemaičių vyskupą Motiejų Trakiškį. Vytauto iniciatyva Varniuose buvo pastatyta Šv. Aleksandro bažnyčia.

Žemaičių krikšto 600 metų jubiliejus bus minimas 2013 metais Telšiuose, Žemaičių Kalvarijoje ir Varniuose.

Per metus Lietuvos paštas vidutiniškai išleidžia 25–30 pašto ženklų.

ELTA

Geriausiams liaudies menininkams išdalyti „Aukso vainikai“

LAIMA APANAVIČIENĖ

Lietuvos liaudies kultūros centras pranešė, kad sausio 6 d. Ukmergės kultūros centre įvyko iškilminga 2012 m. „Aukso vainiko“ konkurso laureatų apdovanojimo popietė. Tai jau aštuntas toks konkursas ir paroda. 25 tautodailininkai iš visų apskričių siekė vaizduojamosios bei taikomosios liaudies dailės ir kryždirbystės „Aukso vainiko“ apdovanojimų.

Be liaudies meno paveldo šian dien sunku įsivaizduoti modernios kultūros puoselėjimą ir tautinės savimonės ugdymą. Tradiciniais raštais marginti audiniai, drožiniai, keramika, tautiniai drabužiai, kryždirbystės meistrų darbai liudija mūsų šalies išskirtinumą pasaulyje. „Aukso vainikų“ apdovanojimai – svarbiausias šalies tautodailininkų įvertinimas, kurį geriausiams liaudies meistrams išaiškinti 2005 m. pasiūlė Lietuvos liaudies kultūros centras. Konkursas ir liaudies meno paroda kasmet rengiama vis kitame mieste ar rajone.

Pasak vertinimo komisijos vadovės, visi kūriniai itin meniški, profesionaliai pateikti. „Mes visada norėjome, kad būtų surasta pusiausvyra tarp gilaus, rimto profesionalaus tautinio paveldo ir tam tikros inovacijos, kad jaustųsi menininko savitumas, jo indėlis. Tuo būtent ir pasižymi šie kūriniai“, – kalbėjo vertinimo komisijos pirmininkė prof. Aleksandra Aleksandravičiūtė.

Šiais metais geriausiais metų meistrais paskelbti ir liaudies meistrės juvelyrės Mildos Gutauskienės sukurtais aukso vainikais apdovanoji skulptorius Adolfas Teresius iš Garliavos (Kauno r.), margučių margintoja Angelė Rauklienė iš Balčių kaimo (Šilutės r.), kryždirbys Saulius Lampickas iš Alytaus.

Antroji vieta vaizduojamosios dailės srityje skirta skulptoriui Juozui Čepuliui iš Rokiškio, trečioji – tapytojui Juozui Ramanauskui iš Gargždų.

Antroji vieta taikomosios dailės srityje atiteko puodžiui Vytautui Vališui iš Leliūnų (Utenos r.), trečioji – audėjai Janinai Blažukienei iš Vilkaviškio.

Antrąją vietą už kryždirbystę pelnė Alvydas Pocius iš Dvarčių k. (Tauragės r.), trečiąją – Antanas Vaškys iš Plokštinės (Plungės r.).

Vertinimo komisijos sprendimu specialūs diplomai įteikti margučių margintojai Vytenei Repšienei iš Vabalninko (Biržų r.), skulptoriui Pranui Dužinskui iš Tryškių (Telšių r.), kalviui Ričardui Grekavičiui iš Kauno, audėjoms Milanai Jeceničienei iš Tauragės bei Birutei Celestinai Kmitaitei iš Kelmės.

Skulptorius A. Teresius

Tautodailininkas Adolfas Teresius (g. 1960 m.) yra Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos narys (2005), respublikinės medžio drožėjų darbų konkursinės parodos Lionginui Šepkai atminti laureatas (2001), respublikinio prakartėlių konkurso Rokiškyje laureatas (2004), Lietuvos liaudies kultūros centro nominacijos „Aukso vainikas“ laimėtojas (2008). Jo sukurtiems kryžiams, koplytstul-

piams, koplytėlėms, stogastulpiams, antkapiniams paminklams ir skulptūroms suteiktas Tautinio paveldo produkto pažymėjimas (2010). Parodose dalyvauja nuo 1980 metų, savo kūrinius yra rodęs 32 asmeninėse ir daugelyje respublikinių bei tarptautinių parodų. Gyvena Kauno rajone, Garliavoje.

Dar mokykloje mėgo drožinėti, lipdyti iš molio, plastilino. 1975 metais, būdamas penkiolikmetis, talkino meistrams, naktimis atstatinėjuosiems sunaikintą Kryžių kalną. Drožėjas sako neturėjęs mokytojo, suvokimas atėjęs stebint senųjų dievdirbių ir kryždirbių palikimą, dirbant ir kaupiant asmeninę patirtį. Per 30 metų sukūrė apie 350 monumentalių 2–7 metrų aukščio kūrinių Lietuvoje, Lenkijoje, Baltarusijoje, Danijoje, Belgijoje, Vokietijoje, JAV, Australijoje ir kitur.

Dvi dešimtys kryžių pastatė Kryžių kalne, trylika skulptūrinių Kryžiaus kelio stočių (1994–1996) Berčiunuose, Panevėžio rajone. Dalyvavo kuriant trisdešimt penkių skulptūrų parkus Lietuvoje ir užsienyje.

Dainavos „Rūpintojėlis“.
J. Urbono nuotr. / Iš „Draugo“ archyvo

Dainavos „Rūpintojėlis“

Atvažiavusius į Dainavos stovyklą, Manchester visus pasitinka „Rūpintojėlis. Tai – skulptoriaus A. Teresiaus darbas. 1999 m. vasaros pabaigoje skulptorių į Dainavą pasikvietė Polikaičių šeima. Padirbėjęs A. Teresius Dainavai padovanojo medžio drožinį – penkių metrų aukščio, išdrožtas iš vieno ažuolo kamieno „Rūpintojėlis“ rymo prie taip vadinamų „baltųjų rūmų“, toje vietoje, kurioje anksčiau augo didžiulė vyšnia. Skulptoriaus Teresiaus teigimu, tik iš vieno medžio gabalo padarytiems darbams nebaisi nei oro kaita, nei gamtinės išdaigos.

Skulptūros šone išraišytas Vytis, priekis papuoštas stilizuotu gėlės žiedu. Kitoje skulptūros pusėje – 2000 metų jubiliejaus simbolis ir užrašas: „Dainava, A. A. Danguolės Tamulionytės atminimui. Polikaičių šeima“.

Paruošta pagal internetinę spaudą

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Tvarkoma rašytojos Lazdynų Pelėdos sodyba

Paragių dvaro sodyba.

Vilnius (BNS) – Akmenės rajone bus tvarkoma autentiška Lazdynų Pelėdos tėviškės dvaro sodyba. Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų Akmenės rajono savivaldybei skirta 890,000 Lt dvarui tvarkyti. Dvaras pastatytas XVIII a. pabaigoje. Buves jo savininkas – dailininkas dvarininkas Nikodemas Erazmas Ivanauskas. Tai rašytojų Sofijos Ivanauskaitės-Pšibiliauskienės (1867–1926) ir Marijos Ivanauskaitės-Las-tauskienės (1872–1957), rašiusių ben-dru Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu, tėviškė.

Lazdynų Pelėdos muziejus įsteig-tas 1966 m. Jame rodomos nuotrau-

Akmenės muziejaus nuotr.

kos, knygos ir dokumentai supažindi-nantys su rašytojų gyvenimu bei kūryba. Taip pat rodomi išlikę auten-tiški baldai, senoviniai buities ra-kandai, rašytojų tėvo paveikslų foto-kopijos. Bus tvarkomas pagrindinis pastatas, parko aplinka; platinama ekspozicija, dalį ekspozicijos taip pat planuojama patalpinti svirne. Ruo-šiamasi atnaujinti ir sutvarkyti ne tik pagrindinį dvaro pastatą, bet ir klėtį, pirtį, daržinę, teritoriją. Po at-naujinimo visa teritorija bus skirta vasarą vykstantiems menininkų ple-nerams. Kiekvienais metais Šiaudi-nės bažnyčioje vyksta Šv. Roko atlai-dai.

Vyriausybė Bažnyčioms grąžins maldos namus

Vilnius (BNS) – Vyriausybė pla-nuoja Bažnyčioms perduoti maldos namus Švenčionyse ir Šiauliuose. Ketinama Švenčionių stačiatikių Švč. Trejybės parapijai perduoti cerkvę, Šiaulių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus katedros parapijai – baž-nyčią Šiauliuose, Tilžės gatvėje.

Raudondvario pilyje pradėti Tarmių metai

Vilnius (BNS) – Sausio 5 d. Raudondvario pilyje vyko Tarmių metų sutiktuvės. Čia paskelbta ket-virtojo tarmiškos kūrybos konkurso pradžia, skambėjo tarmiški posmai ir dainos. Pagal Vyriausybės patvir-tintą Tarmių metų programą šiemet numatyta surengti tarmių festivalį Anykščiuose, organizuoti senąją lie-tuvių raštiją įvairiomis tarmėmis pristatanti renginių ciklą, skatinti

Cerkvė ir bažnyčia 1948 m. sovietų valdžios buvo nacionalizuotos. Šven-čionyse stačiatikių parapija įsteigta 1842 m., cerkvė pastatyta 1898 m. caro valdžios ir parapijiečių lėšomis. Šiaulių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus katedra pastatyta renesanso stiliumi 1626 m.

mokslinius tarmių tyrimus. Taip pat planuojama organizuoti tarmiškiau-sios regioninės televizijos ir radijo stoties, sėkmingiausiai tarmes pro-pagaujančio leidinio bei tarmiškiau-sio lietuviško gaminio pavadinimo konkursus.

Pažymėti tarmių metus numato-ma ir organizuojant vaikų bei jauni-mo liaudies kūrybos atlikėjų konkur-są „Tramtatulis“.

Prezidentė nesuteikė pilietybės I. Tobias

Vilnius (ELTA) – Lietuvos Res-publikos prezidentė Dalia Grybaus-kaitė nesuteikė pilietybės išimties tvarka JAV pilietei dailiojo čiuožimo atstovei Isabella Tobias.

21-erių metų I. Tobias buvo būti-na Lietuvos pilietybė, kad su 27-erių Deividu Stagniūnu galėtų atstovauti Lietuvai žiemos olimpinėse žaidynė-se.

Griežtesni reikalavimai ir apri-bojimai pilietybės suteikimui išim-ties tvarka pradėti taikyti po 2003 m. gruodžio 30 d. Konstitucinio Teismo nutarimo. Kad būsimi nuopelnai ne-gali tapti pagrindu pilietybės suteiki-mui išimties tvarka, dar kartą patvir-

tinta 2006 m. lapkričio 13 d. Kons-titucinio Teismo išaiškinime. Pagal Pilietybės įstatymo 20 straipsnį, Lie-tuvos pilietybė išimties tvarka gali būti suteikiama užsienio valstybių piliečiams, kurie turi neginčijamų nuopelnų Lietuvos valstybei, yra integravęsi į Lietuvos visuomenę ir su Lietuva yra susiję nuolatiniais faktiniais ryšiais. Pilietybės reikalų komisija, kurios siūlymas yra reko-mendacinio pobūdžio, taip pat manė, kad I. Tobias neatitinka Pilietybės įstatyme numatytų kriterijų – ypa-tingų nuopelnų Lietuvai ir integravi-mosi į Lietuvos visuomenę.

Palestinos autonomija pasiskelbė valstybe

Jeruzalė (ELTA) – Palestinos au-tonomijos vadovas Mahmoud Abass savo išleistu nurodymu oficialiai per-vardino Palestinos autonomiją Pa-lestinos valstybe. Šiuo nurodymu rei-kalaujama pakeisti senąją šalies pa-vadinimą į naująją visoje oficialioje spaudoje, medaliuose, dokumentuo-se, sertifikatuose, sutartyse, vadovė-liuose, geografijos žemėlapiuose, tu-ristų lankstinukuose ir kt. 2012 m. lapkričio pabaigoje Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja pritarė, kad Palestinai būtų suteiktas valstybės stebėtojos ne narės statusas. Už tai balsavo 138 šalys iš 193 šalių, devy-nios buvo prieš, o 41 susilaikė. Tuo tarpu JAV valstybės sekretorė Hil-lary Clinton pareiškė, kad Palestinos valstybės stebėtojos pripažinimas

Mahmoud Abass.

Scanpix nuotr.

trukdo taikaus suregulavimo Arti-muosiuose Rytuose procesui.

Apklausos rodo, kad dauguma iz-raeliečių pasisako už Palestinos vals-tybę.

Turkiją pasiekė pirmosios raketos „Patriot“

Ankara (BNS) – Turkijoje nuo sausio 5 d. pradedamos dislokuoti JAV atsiųstos raketos „Patriot“, tu-rinčios apsaugoti šalį nuo bet kokių galimų grėsmių iš kaimyninės Siri-jos, krečiamos pilietinio karo. Jung-tinės Valstijos artimiausiomis dienomis perkels į Turkiją apie 400 karių, kurie valdys dvi „Patriot“ baterijas. Amerikiečiai bus įkurdinti už 50

kilometrų į šiaurę nuo Sirijos sienos. Vokietija, Nyderlandai ir JAV sutiko atsiųsti į Turkiją „žemė oras“ tipo raketų baterijų, kurių Ankara papra-šė po kelių apšaudymų iš Sirijos.

Sirijos sąjungininkės Iranas ir Rusija priešinasi raketų dislokavi-mui, baimindamosi, kad tai gali įžiebti regioninį konfliktą.

Švedija kaltina Maskvą Kijevo šantažavimu

Stockholm (BNS) – Švedijos už-sienio reikalų ministras Carl Bildt apkaltino Rusiją ekonominiu Ukrai-nos šantažu. Jo teigimu, Rusija taiko sunkų ekonominį šantažą, kad pri-verstų Ukrainą keisti savo politinį kursą. Taip jis pareiškė po Rusijos reikalavimo: Rusija neketina mažinti dujų kainos Ukrainai, nes ši turėtų pasirinkti – arba ji stoja į Europos

Sąjungą, arba dalyvauja Muitų Sąjungoje ir automatiškai gauna mažesnę dujų kainą. Ukrainos URM tokius rusų reikalavimus pavadino įžeidžiančiais. Ukraina derybose tiek su Muitų sąjunga, tiek su Europos Sąjunga ar bet kuria kita tarptautine organizacija siekia tik savo naciona-linių interesų.

Latvijos UR ministras – apie santykius su Rusija

Ryga (BNS) – Latvijos užsienio reikalų ministras Edgar Rinkevic tei-gia, kad 2012 m. Baltijos šalims san-tykiai su Rusija nebuvo geriausi me-tai. Tačiau kartu jis sako į ateitį žiū-rintis optimistiškai. Jis taip pat pa-reiškė šiuo metu nematantis galimy-bių paspausti Rusijos dėl Sovietų Są-jungos okupacijos padarytos žalos

atlyginimo. Jo teigimu, prieš patei-kiant teisinius reikalavimus dėl ža-los atlyginimo savo darbą turi atlikti istorikai. Ministras pridūrė, kad so-vietinis laikotarpis buvo ypač sudė-tingas periodas ir nėra terminų, ka-da mokslininkai turėtų baigti savo studijas. Sovietų Sąjunga visas tris Baltijos šalis okupavo 1940 m.

Indijos kariai užpuolė Pakistano karinį postą

Delhi (BNS) – Indijos kariai sau-sio 6 d. užpuolė Pakistano karinį pos-tą, kur nukovė vieną ir sužeidė dar vieną kareivį. Šis incidentas gali pa-didinti įtampą tarp dviejų branduoli-nį ginklą turinčių kaimynių po drau-giškų santykių atnaujinimo periodo. Pakistano armija atrėmė tą ataką prieš Savan Patros patikrinimo postą Kašmyre. Atakos kertant Kontrolės liniją nėra retos. Abiejų šalių kariai

kartkartėmis susišaudo, tačiau da-bar tai vyksta daug rečiau. Nuo 1947 m, kai tapo nepriklausomi nuo Di-džiosios Britanijos, Indija ir Pakis-tanas kariavo tris tarpusavio karus. Abi šalys turi daug kalbinių ir kultū-rinių panašumų, tačiau dauguma Pakistano piliečių yra musulmonai, o dauguma Indijos piliečių – hinduis-tai. Abi kaimynės Kašmyrą laiko sa-vo dalimi.

Geriausiu 2012 m. filmu kritikai išrinko M. Haneke „Meilė“

New York (ELTA) – JAV na-cionalinė kino kritikų draugija ge-riausiu praėjusių metų filmu išrinko austrų režisieriaus Michael Haneke dramą „Meilė“. Filmas pasakoja apie paskutines dviejų garbaus amžiaus muzikos mokytojų gyvenimo dienas. Pagrindinio veikėjo žmona patiria insultą ir lėta gęsta, o jos vyras daro viską, kad palengvintų jos kančias. Veiksmas vyksta nedideliame bute,

Paryžiuje. Pagrindinius vaidmenis filme atlieka garsūs prancūzų akto-riai Jean-Louis Trintignant ir Emmanuelle Riva. Pernai filmas iš-kovojo „Auksinę palmės šakelę“ 65-ajame Kanų kino festivalyje.

JAV nacionalinė kino kritikų draugija pripažino E. Riva geriausia metų aktore, o M. Haneke gavo apdo-vanojimą už geriausią režisūrą.

ŠVENTADIENIS

Mūsų turtai ir lobiai

RYTIS GURKŠNYS, SJ

Širdis tau iš džiaugsmo virpės ir ims plėstis, nes plauks į tavę jūros turtai, suplūs pas tavę tautų lobiai. /Iz 60, 5/

Jėzus atėjo į pasaulį. Gimusįjį aplankyti atkeliavę išminčiai pripažįsta, kad jis – Visatos Valdovas, jog jam priklauso visi pasaulio turtai. Jis atėjo į kiekvieną mūsų gyvenimo sritį. Jis atėjo į mūsų dvasią, protą ir kūną. Jis atėjo į mūsų santykius, į mūsų darbus, į mūsų troškimus. Jis gyvena tarp mūsų, daro nuostabius darbus. Jis ne tik dovanoja mums gyvenimą. Jis dovanoja mums puikius žmones, palankias aplinkybes, reikiamas galimybes, teigiamus pokyčius. Jis duoda mums visa tai, ko mums reikia dabar ir reikės ateityje. Jei ištikimai tarnaujame jam, mes patiriame tai, kas žmogui neįmanoma. Pranašas Izaijas kalba apie tą nuostabą ir džiaugsmą, kurį mes patiriame, kai gauname netikėtų turtų ir laimėjimų.

Kartą sutikau moterį, kuri prieš dešimt metų pradėjo dirbti kino studijos priimamajame budėtojos padėjėja. Ji dirbo tik kelias valandas per dieną. Jauna moteris tikėjo gausia Dievo palaima. Ji gavo kitas pareigas tuomet, kai buvo atleista viena studijos darbuotoja. Po kelių mėnesių ją netikėtai paauskštino ir jai atiteko vienos vadybininkės vieta, kuri išėjo motinystės atostogų. Vieną dieną tos įmonės savininkas pasakė savo direktoriui: „Man patinka ši mergina. Man patinka jos nusiteikimas, jos charakteris, jos pasiaukojimas. Pasi-rūpink, kad ji čia pasiliktų.“ Šiandien, po šešerių metų, ji yra tos pačios didelės filmų gamybos įmonės direktorė. Ji laiminga ir stebisi: „Vis dar negaliu patikėti, kad per keletą metų pradėjusi budėtojos padėjėja tapau viena iš įmonės vadovių.“ Kas įvyko? Ji patyrė tai, kas jai buvo paruošta ir dovanota. Gal dar nematome viso to, bet pasilikime tikėjime, darykime geriausią, ką galime. Labai greitai pastebėsime neįtikėtinų pokyčių.

Kai žvelgiu į savo gyvenimą, stebiuosi Dievo malonės gausa. Kaip galėjau gauti tiek, kiek dabar turiu? Kodėl man buvo dovanota net 11 metų geriausių studijų Austrijoje, Vokietijoje, Anglijoje, JAV ir Australijoje? Kaip galėjau gauti tai, apie ką jau seniai svajojau? Kaip galėjau tapti kunigu ir lyderių vadovu? Kai kiekvieną sekmadienį matau pilną savo bažnyčią, kai kalbu šimtams lyderystės akademijos seminarų dalyvių, stebiuosi tuo, ką pasiekiau. Sunku patikėti, ką turiu ir dabar gaunu kiekvieną dieną, nors neturėjau išskirtinių įgimtų talentų. Žvelgiu į savo praeitį ir stebiuosi, kad mano svajonės išsipildė daug daugiau negu tikėjausi. Kiekvieną rytą dėkoju Dievui už man suteiktas malones. Mano širdis virpa iš nuostabos. Juk aš neužsidirbau viso to, ką turiu, aš nenusipelniau to, ką gavau. Tai Dievo gerumas ir jo galia, kurį jis man kasdien dovanoja.

Daugelis turime didelių troškimų, kuriuos davė mums mūsų Kūrėjas. Jis nori, kad eitume pir-

myn, kad nesustotume, neužstrigtume. Mes nepriimame jo malonių, kai mąstome: „Pasiekiau savo galimybių ribas. Nebegaliu nieko daugiau gyvenime tikėtis. Jau pakankamai daug nuveikiau.“ Dievas nori, kad turėtume didelę viziją. Vienas jo prisilietimas gali paversti tai tikrove. Vieni eisime nuo įmonės budėtojo iki vadovo. Daugelis persikelsime iš mažo buto į gražų namą. Maža bažnyčios bendruomenė išaugs į labai didelę. Po to žmonės klaus, kaip tai pasiekėme. Tuomet nuolankiai atsakysime: „Tai ne mūsų nuopelnas. Tai ne mūsų pastangų rezultatas. Tai Dievo malonė. Tai jo neribota galia ir gerumas.“ Tai bus galimybė liudyti Dievo galia ir meilę.

Vienas kunigas išleido pirmąją savo pamokslų knygą ir uždirbo daugiau negu dešimt milijonų litų. Kai jis parašė antrąją, leidėjai varžėsi tarpusavyje ir siūlė jam kelis kartus didesnes sumas pinigų už teisę spausdinti jo knygą. Jis sakė: „Kai man buvo siūlomi tokie pinigai, mažiau apie tai, kaip mano senelė vargo, uždirbdama po 10 centų per valandą. Mano tėvas irgi turėjo labai taupyti, nes augo dideliame skurde ir varge didžiosios ekonominės krizės metu. O dabar Dievas mane taip gausiai laimina. Maščiau, ar tai teisinga. Pradėjau jausti kaltę dėl to, ką gavau. Bet dabar žinau, kad niekada nereikia atsiprašinėti už neįtikėtinai gausias Dievo malones. Nereikia jaustis kaltam už tai, kad Dievas yra geras, kad jis daro stebuklus.“ Žmonės teis ir kritikuos mus. Jie pavydės mums jo gerumo. Bet tai – jų problema. Kai imame atsiprašinėti už Dievo nuveiktus laimėjimus ir sukurtus turtus, mes įžeidžiame jį. Šventasis Raštas sako: „Atsimink tad, kad VIEŠPATS, tavo Dievas, yra tas, kuris tau duoda galybę būti turtingam,... /Ist 8, 18/.“ Tik Dievas suteikia mums puikias idėjas, kūrybiškumą, galimybes, jėgas. Nereikia dėl jo gausios palaimos gailėtis ar atsiprašinėti. Mums dovanojami laimėjimai ir turtai tam, kad visi matytų Dievo gerumą, galią ir garbę.

Dievas šiandien nori daryti neįtikėtinus dalykus ir mūsų gyvenime. Jis gali benamiui suteikti lūšną. Iš lūšnyno jis gali vesti žmogų į butą. Jo palaima veda mus iš buto į nuosavą namą. Tam, kuris jau turi gražų namą, jis padeda pastatyti kitą namą stokojančiai šeimai. Mes esame laiminami tam, kad laimintume kitus. Kokiam lygyje bebūtume, galime patirti Dievo gerumo perteklių. Negalime duoti kitiems to, ko patys neturime. Jei turime daug džiaugsmo, mes galime jį dalinti vargstantiems. Jei turime daug ramybės, galime dalinti ją nusivylusiems. Jei turime tikėjimą, jį galime dalinti kenčiantiems. Šv. Raštas sako: „Duokite, ir jums bus duota; saiką gerą, prikimštą, sukratytą ir su kaupu atiduos jums į užantį /Lk 6, 38/.“ Labai greitai daugelis iš mūsų patirsime daugiau palaimos, negu mums reikia. Daugelis jau seniai tarnaujame Dievui, dalinamės savo turtu, gyvename pagal jo valią. Greitai patirsime neįtikėtinų dalykų. Patirsime jo

Nukelta į 11 psl.

SVEIKATA

Žvelgiant į sielos veidrodį

LORETA TIMUKIENĖ

Akių gydytoja Monika Špokas gimė Lietuvoje, į Jungtines Valstijas atvyko 1992 metais. Čia vienerius metus mokėsi Maria High School, baigusi įstojo į Loyola University Chicago, kur studijavo biologiją. Po ketverių metų studijų Illinois College of Optometry gavo akių gydytojo laipsnį. Pamačiusi, kad daugelis lietuvių mieliau eina pas lietuvius gydytojus, M. Špokas nusprendė atidaryti savo akių centrą. Iš pradžių įsikūrė viename iš Čikagos priemiesčių Burr Ridge, vėliau persikėlė į Wheaton, dabar jau kuris laikas dirba Clarendon Vision Development Center, esančiame 103 Ogden Ave., Clarendon Hills. Didžioji M. Špokas pacientų dalis yra lietuviai ir tai, kaip sakė medikė, nėra tik tie, kurie nemoka anglų kalbos, – žmonės dažnai renkasi lietuvius gydytojus vien todėl, kad su jais lengviau randa bendrą kalbą. Gydytoja prisipažino, kad ir jos šeimoje lietuviškumo netrūksta – ji yra ištėkėjusi už lietuvių, šeimoje, kur auga dvi dukros, stengiamasi puoselėti lietuviškumą.

Paklausta, kodėl ir kaip apsi-sprendė studijuoti mediciną, M. Špokas paminėjo, kad jų šeimoje medikų nebuvo, tik močiutė buvo medicinos sesuo. Gydytoja sako visą laiką galvojusi, kad nori būti fizikinė terapeutė, tačiau pamačiusi iš arti, kaip atrodo šis darbas, suprato, kad tai – tikrai ne jai. Jau besimokydama Loyola University, nuėjusi pas akių gydytoją pasitikrinti akių labai susidomėjo jo darbu ir paprašė pasikeisti vietomis – pro mikroskopą pamatytas akių vaizdas Monikai pasirodė labai įdomus. Jai patiko galimybė, dirbant akių gydytoju, tiesiogiai bendrauti su pacientu, pačiam ieškoti tinkamiausių gydymo būdų.

Anksčiau M. Špoko pacientai buvo vyresnio amžiaus žmonės, tačiau prieš porą metų gydytoja pradėjo domėtis akių terapija, į kurią labiau įsigilinti anksčiau tiesiog neturėjo laiko. „Pati besimokydama sugadinau akis ir vis nesupratau, kodėl kiekvienais metais akys vis blogėja, akinių stiklai storėja. Atlikdama praktiką supratau, kodėl taip yra – mūsų akių sveikata priklauso nuo to, kaip sugebame tausoti savo akis. Dar sudėtingiau yra vaikams, kurie nesupranta, kad akis reikia saugoti, kad joms reikia leisti pailsėti“, – sakė medikė. Ji ėmė ieškoti būdų, kaip būtų galima padėti sergantiems trumparegystė. Jau antri metai Clarendon Vision Develop-

ment Center atliekami pratimai, padedantys sustabdyti trumparegystę, dirbama su žmonėmis, turinčiais sausas akis. Tie, kurie turi tokią problemą, žino, kaip tai yra nemalonu. Akys išsausėja, kai jos per mažai gamina ašarų, kai ilgą laiką nešiojami kontaktiniai lęšiai, dažnai taip atsitinka dėl alergijos ar kokio uždegimo. Gydytoja prisipažino, kad jai patinka dirbti būtent šioje srityje, kadangi ji tokiu būdu gali padėti žmonėms, o ypač vaikams.

M. Špokas sakė ypatingai atidžiai tikrinanti vyresnių žmonių akis – apžiūrint akis galima nustatyti, kokiomis ligomis serga žmogus: cukralige, turi pakilusį kraujo spaudimą ar aukštą cholesterolį. Pamačiusi pakitimus, gydytoja tokius žmones siunčia pas atitinkamų sričių specialistus – taip galima užbėgti už akių rimtesniems susirgimams. Kadangi dažnai akių ligos, panašiai kaip ir onkologiniai susirgimai, užklumpa netikėtai, gydytoja pataria vyresniems nei 40 metų žmonėms bent kartą per metus pasitikrinti akis.

Daugiausia žmonės skundžiasi sausomis akimis, daug alergiškų žmonių. Glaukoma, akių diabetas dažniau kamuoja vyresnio amžiaus žmones. Vaikams dažniai nustatomas vadinamas „akies tinginės“ arba „pabėgusios akies“ susirgimas, vis mažesni vaikai serga trumparegystė. Šį susirgimą padeda sustabdyti vienas iš gydytojos M. Špokas taikomų gydymo būdų – ortokorekcija, t. y. gydymas specialiais kontaktiniais lęšiais, kuomet kiekvienai akiai pritaikomas lęšis, kurį tereikia nakčiai įsidėti ir palaikyti per naktį, atsikėlęs žmogus mato žymiai geriau. Tai nėra naujovė, toks gydymas jau taikomas 40 metų, pastaraisiais 10 metų jis labai stipriai pažengė į priekį. Dar nemažai žmonių renkasi chirurginį trumparegystės gydymo būdą – akies operacijos lazeriu gana populiarios.

Lietuvė gydytoja prisipažino, kad kartais tenka pabūti ir psichologu, kai atėję žmonės nori pasiguosti, pasidalinti savo bėdomis. Juk ne vel-tui sakoma, kad akys yra sielos veid-rodys, tad gydytojai kartais tenka žvilgtterėti į tą veidrodį ne tik kaip specialistei, bet ir kaip žmogaus pašnekovei. M. Špokas priklauso American Optometric Association, American Academy of Optometry ir College of Optometrists in Vision Development. Laisvalaikiu žaidžia tenisą, mėgsta nardymą po vandeniu ir slidinėjimą.

NESU PRINCESĖ!

2011-ųjų vasara Lietuvoje

7

INDRĖ TIJŪNĖLIENĖ

Kas dar buvo įdomu Lietuvoje birželio-liepos mėnesiais? Mindaugas Milašauskas, 36 metų elektros inžinierius, miesto gatvėmis važinėja savo sukurtu, oficialiai įregistruotu, elektra varomu automobiliu. Jis naudoja nemodifikuotą „Honda HRV“ kėbulą, bet nemažai elektronikos sistemų suprojektavo pats. Jo automobilyje nėra dujų išmetimo vamzdžio. Vienu įkrovimu automobilis gali važiuoti iki 70 kilometrų. Pasak Milašausko, reikia įrengti įkrovimo stoteles, o kai bus patogų naudotis, atsiras daugiau elektromobilių.

Porai dienų į Pasaulio moterų konferenciją Prezidentūroje atvyko JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton, kuri teigė: „Lietuva nustato aukštus standartus mums visiems: moteris prezidentė, moteris Seimo pirmininkė, moteris finansų ministrė, moteris Krašto apsaugos ministrė.“ H. Clinton ir Lietuvos vadovų pagrindinė pokalbių tema buvo ener-

getikos saugumas ir nepriklausomybė. H. Clinton sakė, kad JAV remia Visagino atominės elektrinės statybą.

Birželio 6 d. „The Economist“ reportaže „Gintariniai turtuoliai“ rašo, kad tarp trijų Baltijos šalių milijardierių randama tik Lietuvoje. „Lietuviai vyrauja 50 turtingiausių Baltijos šalių žmonių sąraše – jame 9 Latvijos, 12 Estijos ir 29 Lietuvos piliečiai.“ Tarp jų randame N. Naumavičių (3,8 mlrd. lt.), Bronių Lubį (744 mln. lt.), Darių Mockų (900 mln. lt.), Žilviną Marcinkevičių (870 mln. lt.), Mindaugą Marcinkevičių (541 mln. lt.). „Tarp pelningiausių veiklos rūšių – mažmeninė prekyba“ (pvz., „Vilniaus prekyba“, „Senukai“, „Sanitex“, „Norfos grupė“). Kitas lie-

tuvių išskirtinumas – agroverslas ir maisto pramonė, padėjusi į turtingiausių žmonių sąrašus patekti „Arvi ir Ko“, „Kauno grūdų“, „Agrokoncerno“, „Vičiūnų grupės“, „Rokiškio sūrio“, „Lino Agro Group“, „Marijampolės pieno koncernų“ ir „Vikondos“ akcininkams.

Lietuvos sportininkų darbo sutarčių sumos („Veidas“, 2011.VI.27): Ž. Ilgauskas – 400 mln., A. Sabonis – 180 mln., Š. Jasikevičius – 70 mln., Š. Marčiulionis – 55 mln., D. Zubrus – 60 mln., D. Kasparaitis – 55 mln., D. Songaila – 52 mln., R. Šiškauskas – 50 mln., L. Kleiza – 35 mln., A. Macijauskas – 30 mln.

Vis skundžiamasi, kad sunku įsivaikinti vaikus iš Lietuvos. Seniau baimintasi, kad išvežami vaikai bus naudojami organų donorystei. Taip pat nenorėta mažinti Lietuvos gyventojų skaičiaus. Abu šie teiginiai nublunka prieš svarstymą, ar vaikui yra geriau augti internate, ar šeimoje? „Veide“ (2011.VI.6) rašoma, kad „vaikų globos namai plečiasi, o įvairinamų mažylių statistika stabiliai nedidelė“.

Nors yra gražių pavyzdžių, kai vaikus įsivaikino žymūs žmonės (pvz., Nomedą Marčėnaitę, Žydrūnas Ilgauskas), tačiau dauguma yra abejingi ir nenori rinktis auginti „svetimą“ vaiką. Aišku, įsivaikinusioms šeimoms yra būtina teikti psichologinę paramą. „Šiuo metu, – rašo ‘Veidas’, – Lietuvoje yra 600 galimų įvaikinti vaikų. Per 2010 m. lietuvių šeimos įvaikino 109 be tėvų globos likusius vaikus, užsieniečių šeimos – 115.“ Reikia atsiminti, kad vaikas nėra lėlė, jis – ne tik namų puošmena. Ir savam vaikui gimstant niekas neduoda garantijos...

Nors dažnai į Lietuvą esame važiavę šaltesniais metų laikais, šios kelionės metu patyrėme kaitrą. Ne kartą ir lietus staigiai kaip iš kibiro pasileido pilti. Kaip ir daugelis, nutarėme iš „Senukų“ (Ukmergės g.) nusipirkti ventiliatorių („fan“). Grįžus į butą, Donatas sumontavo, bet pasirodė, kad galvutė nesisukinėja ir nepaikičiamas sparnelių sukimosi greitis. Su kvitu nuvežėme į „Senukus“, bet prekės nebepriėmė ir nesutiko apkeisti, nors mechanizmas buvo fabriko, o ne Donato sudėtas. Sakė palikti, už savaitės atvažiuos meist-

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. VILIJ R. KERELYTĖ
6420 West 127th St. Suite 106
Palos Heights, IL 60463
708-239-0909;
nutritionow6420@att.net
Valandos:
pirm.–ketv. 10 val. r. – 4 val. p. p.

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas
laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei
siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei
pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje,
Estijoje

Air Freight

Krovinių gabenimas
lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas
visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

ras, išsiveš ir pažiūrės... O karščiai dabar ir už savaitės mes išvykstame! Parsivežėme ventiliatorių ir juo džiaugėmės tokiu, koks yra...

Visuomet miela Lietuvoje bendrauti su draugais ir giminėmis. Iš giminių sužinome šeimos istorijas. Šį kartą paaiškėjo, kad iš mano tėvelio pusės vienam pusbroliui ir vienai pusseserei taip pat nustatyta Parkinsono liga. Kadangi ligos požymiai pas mane atsirado prieš maždaug 5 metus, palyginome požymius (sulėtėjimas, vaikstant nesisupa ranka, viena koja vėliau prisistato, lygsvaros praradimas, nuovargis) ir naudojamus vaistus, kurie tuos požymius palengvina.

Šios kelionės proga iš po Lietuvos Fondo skėčiu esamų Dieviško Kryžiaus fondų I ir II labdarai įteikiau kardinolui Bačkiui 10,000 dol. (Vilniui), o vyskupui R. Novilai – 1,700 dol. (Vilkaviškiui). Per Lietuvos vaikų globos būrelį „Saulutė“ į Lietuvą 2011 m. iškeliavo 113,958 dol. Ačiū, kad širdyje esate su Lietuva, kad dalijatės, nes nemokate kitaip gyventi. „Tas, kuriam pakanka, yra turtingesnis už turtingiausią“, – rašė Tao Ching.

Kiekviena kelionė į Lietuvą yra kitokia, tik vienas dalykas nesikeičia – grįžusi į Lietuvą grįžtu į namus. Esu lietuvaitė, bet dar nesu princesė!

Pabaiga

Indrė Tijūnėlienė – Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ valdybos pirmininkė.

Memorialas.

A. Vaškevičiaus nuotr.

Nacių koncentracijos stovykla Dachau: „Niekada daugiau”

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Vokietijoje, netoli Miuncheno esančiame Dachau mieste, 1933 m. buvo atidaryta pati pirmoji šioje šalyje koncentracijos stovykla, kuri veikė iki pat 1945-ųjų balandžio pabaigos, kai čia kalėjusius žmones išgelbėjo amerikiečių kariuomenė. Dachau lageris vokiečiams tapo pavyzdžiu steigiant kitus lagerius įvairiose šalyse, taip pat čia buvo pradėti baisūs medicininiai bandymai, vėliau pakartoti kituose lageriuose. Dabar čia veikia atminimo muziejus, kurį lanko turistai iš daugelio pasaulio šalių.

Lageris Dachau buvo atidarytas 1933 m. kovo 10 dieną, praėjus mažiau nei dviem mėnesiams nuo tos dienos, kai į valdžią Vokietijoje atėjo Adolf Hitler. Šią stovyklą įkurti pasiūlė tuometis Miuncheno policijos vadas Heinrich Himler. Pietų Vokietijoje ir Austrijoje Dachau koncentracijos stovykla dar turėjo apie 150 mažesnių šakinių stovyklų, bendrai taip pat vadintų Dachau vardu.

Duomenys apie Dachau kalėjusius žmones įvairiuose šaltiniuose skiriasi. Vienur teigiama, kad čia kalėjo apie 160,000 žmonių, kitur minima apie 230,000 kalinių. Didelė jų dalis buvo perkelta sunaikinti į stovyklas Lenkijoje. Istorijos šaltiniai teigia, kad Dachau kalėjo 3,250 Lietuvos gyventojų, iš jų – 1,000 žydų. 180 lietuvių stovykloje žuvo. Pačiame lageryje įrengtame muziejaus žemėlapyje taip pat sužymėta, kiek kurių šalių gyventojų čia kalėjo. Ties Lietuva yra skaičius 4,427, Latvija – 353, Estija – 45. Daugiausia kalinių buvo iš Lenkijos – 40,395. Kas trečias Dachau kalinsys buvo lenkas.

Dachau koncentracijos stovykla buvo atidaryta buvusio ginkluotės fabriko teritorijoje. Pirmieji čia buvo įkalinti vokiečių politiniai kaliniai. Stovyklos vartuose parašyta ta pati frazė kaip ir kitose stovyklose – „Arbeit macht frei” – „Darbas išlaisvina”. Šie vartai su įrašu išlikę iki mūsų dienų, jie pasitinka kiekvieną čia atvykstantį

turistą.

Iki 1938-ųjų čia kalėjo vien vokiečių politiniai kaliniai, vėliau čia pradėta vežti įvairių šalių ir įvairių tautybių piliečius. Po stovyklos išlaisvinimo nuo 1945 iki 1948 m. čia buvo kalinami nusprendžio laukiantys vokiečių kareiviai ir karininkai, po 1948-ųjų apgyvendinti iš Čekoslovakijos, Sudetų krašto perkelti vokiečių tautybės asmenys, čia veikė ir amerikiečių karo bazė, kuri buvo uždaryta 1960-aisiais. Tada nutarta stovyklos teritorijoje įkurti atminimo muziejų.

Iš viso Dachau kalėjo daugiau kaip 30 šalių piliečiai, iš jų du trečdaliai buvo politiniai kaliniai, įskaitant ir tūkstančius čia kalintų kunigų, o likęs trečdalis – žydų tautybės žmonės. Skaičiuojama, kad Dachau pagrindinėje stovykloje žuvo apie 26,000 kalinių, dar maždaug 15,000 buvo sunaikinta šakinėse Dachau stovyklose. Daug žmonių mirė nuo užkrečiamų ligų, iš bado, nemažai jų nusižudė. Net po stovyklos išlaisvinimo mirė nemažai kalinių, nes medikai jiems negalėjo padėti – žmonės buvo per daug išsekę ir apsirgę.

Dachau buvo pastatyti keli krematoriumai, bet nėra duomenų, kad čia, kaip Auschwitzte, buvo naudojamos nuodingos dujos – žmonės dažniausiai mirdavo iš bado, nuo ligų, nemažai jų buvo tiesiog nušauta, pakarta ar nukankinta.

Iš viso lageryje buvo 17 barakų, vienas iš jų buvo skirtas įkalintiems kunigams. Skaičiuojama, kad iš viso čia kalėjo apie 2,720 kunigų, iš jų 2,579 – katalikų kunigai. Teigiama, kad Dachau žuvo 1,034 kunigai. Kas antras kunigas buvo lenkų tautybės, čia iš viso žuvo 868 lenkų kunigai. Stovykloje yra stendas, kuris informuoja, kad Dachau kalinti ir trys lietuvių kunigai. Žinoma, kad Dachau pragarą ištėvė ir amerikiečių išlaisvinimo sulaukė kunigas Vytautas Pikturna, taip pat buvęs Vištyčio parapijos klebonas Jurgis Paransevičius.

Keletą mėnesių Dachau praleido ir buvęs Lietuvos politinis veikėjas, 1941 m. birželio sukilimo vadovas Leonas Prapuolenis. Jis į Dachau pate-

Užrašas ant lagerio vartų.

ko 1941-ųjų gruodį, o 1942 m. balandį Kazio Škirpos pastangomis buvo išlaisvintas – Prapuolenis buvo perduotas Miuncheno policijos žinion.

Iki šių dienų čia yra išlikę vos pora barakų – visi kiti dėl avarinės būklės buvo nugriauti 1964 m. Likę du barakai suremontuoti, juose galima pamatyti, kokiomis sąlygomis čia buvo laikomi žmonės. Vienas toks barakas buvo skirtas 200 žmonių, bet Antrojo pasaulinio karo pabaigoje į kiekvieną iš jų buvo sugrūsta po 2,000 žmonių. Daugybė jų dėl nepakeliamų sąlygų ir išplitusių infekcinių ligų mirdavo, o lageryje buvę krematoriumai negalėjo veikti, nes trūko anglies. Tad apie 7,500 mirusiųjų buvo palaidota masiniuose kapuose netoli nuo šios stovyklos. Patys paskutiniai, didžioji dalis kurių mirė jau po stovyklos išlaisvinimo, buvo palaidoti Dachau miesto kapinėse – čia ilsisi 1,230 Dachau lagerio aukų.

Šią koncentracijos stovyklą amerikiečių

Nukelta į 11 psl.

Atminimo lenta.

A ♣ A

ALEKSANDRAS PAKALNIŠKIS

Amžinybėn iškeliauo 2012 m. gruodžio 28 d., Naperville, IL.
Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje.

Gimė 1910 m. kovo 26 d. Kėkštų kaime, Plungės valsčiuje, Lietuvoje.

Liūdesysje liko: žmona Emilija Olšauskaitė-Pakalniškienė; duktė Milda su vyru Šarūnu Landžiu, jų sūnus Nerius ir duktė Mėta su vyru Lorenzo Ciannelli bei vaikais Luku ir Amina; duktė Mirga su vyru Ramūnu Girniumi, jų dukterys Žara su sūnumis Jašua ir Natanu, Rikantė su vyru Kęstučiu Kveraga bei sūnumis Auriu ir Indriumi, Nomeda su vyru Gabrieliu Cunningham; sūnus Aleksandras su žmona Josie bei sūnumi Aleksandru; sūnus Aloyzas su žmona Daina, dukterys Vilija ir Svaja bei sūnus Marius su žmona Brittany. Lietuvoje liko sesuo Justina, brolio žmona Vilhelmina ir vaikai. Kanadoje liko puseserė Regina Bakevičienė. Vokietijoje liko sesers anūakai.

Mokėsi Plungės gimnazijoje 1919–1923 ir nuo 1931 suaugusiųjų gimnazijoje Kaune, kuria baigė 1935. VDU matematikos-gamtos fakultete studijavo fiziką ir baigė studijas 1940 m. Priklausė korporacijai Fraternitas Baltiensis. Nuo 1939 dirbo mokytojo darbu. 1942 suorganizavo Plungės prekybos mokyklą ir vėliau amatų mokyklą; buvo šių mokyklų direktoriumi ligi 1944 m. Vokietijoje mokytojavo Oldenburgo lietuvių gimnazijoje. 1949 atvyko į JAV, dirbo braižytoju Čikagoje. Buvo Čikagos liutanistinės mokyklos Tėvų komiteto pirmininkas 1960 m. Priklausė Lietuvos Vyčiams, buvo 4-to laipsnio narys. Paskelbė eilę etnografinių aprašų „Aiduose“, išleido 20 atsiminimų bei etnografinių knygų.

Dėkojame kun. Antanui Saulaičiui, SJ, už maldas, šv. Mišių atnašavimą ir apeigas kapinėse.

Amžina atilsī duok jam, Viešpatie!

Ji mylinti šeima

A † A

**Dr. ALGIRDAS
KAVALIŪNAS, MD**

Mirė 2013 m. sausio 4 d., sulaukęs 79 metų amžiaus.

Gimė 1933 metais rugsėjo 12 d. Papilėje, Šiaulių apskr.

Pradžios mokyklą baigė Kaune. 1944 m. su tėvais pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją. Lietuvių gimnazijos šešias klases baigė 1949 m. Ingolstate, V. Vokietijoje. Tais pačiais metais su tėvais emigravo į JAV ir apsigyveno Čikagoje. 1950 m. sausio mėnesį baigė gimnaziją ir įstojo į Illinois universiteto Pre-medical School. 1953 m. įstojo į Strich School of Medicine – University of Loyola, Čikagoje, kurią baigė 1957 m. Suma Cum Laude. Internship ir dviejų metų rezidenciją atliko Mercy ligoninėje. Dar dvejus metus rezidenciją atliko Hines Memorial Veteranų ligoninėje. Specialybė – vidaus ir kraujo ligos.

Praktiką pradėjo dr. Henry Smitz grupėje – vėliau perėjo į privačią praktiką. Nuo 1967–1969 metų atliko kariuomenės prievolę pulkininko leitenanto laipsniu. Grįžęs tęsė privačią praktiką.

Nuliūdę liko: jo sūnus Edmundas su žmona Margharita; dvi dukros Vida Halsey ir Rūta, mama Aleksandra Kavaliūnienė; sesuo Margarita Marchertienė su vyru Gediminu ir dukra Aldona Martin su vyru Richardu; pusbrolis Jonas Šalčius su žmona Laima ir vaikais, buvusi žmona Violeta, slaugė Ginger Menzel, trys anūkai, trys proanūkai, daug draugų ir giminių.

Lankymas penktadienį, sausio 11 d. nuo 4 val. p. p. iki 8 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., Lemont. Šeštadienio ryte 10 val. r. bus aukojamos šv. Mišios Pal. Jurgio Matulaičio koplyčioje 14911 127th St. Lemont. Po Mišių a. a. Algirdas bus palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti atsisveikinime ir laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A ♣ A

JOHN KRUMPLYS

Pranešame giminēms, draugams ir pažīstamiems, kad 2013 m. sausio 4 d., sulaukęs 86 metū, mirē mylimas tēvelis, senelis, prosenelis

Nuliūde liko: vaikai Kristīna (Rene) Vereecken ir Jonas Krumpļys; anūka Rene Michael (Heather) Vereecken, Jonas ir Katrice Krumpļys, proanūkē Quinn Vereecken.

Velionis pašarvotas antradienį, sausio 8 d. nuo 3 val. p. p. iki 9 val. v. Adolf ir Cremation Services, Ltd. laidojimo namuose, 2921 S. Harlem Ave., Berwyn, IL.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, sausio 9 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto velionis bus atlydėtas į St. Anthony bažnyčia, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių a. a. John bus palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūde artimieji

Laidot. direkt. Adolf FH. Tel. 708-484-4111
arba www.adolfservices.com

Nacių koncentracijos...

Atkelta iš 10 psl.

kariuomenė išlaisvino 1945 m. balandžio 29 dieną. Amerikiečiai čia rado apie 32,000 iškankintų žmonių ir daugybę žuvusiųjų kūnų. Dar buvę apie 300 vokiečių sargybinių buvo greitai suimti. Kai kurie amerikiečiai kareiviai, sukręsti pamatytų vaizdų, atidengę ugnį ir nukovė dalį sargybinių. Dėl to buvo pradėtas teisminis tyrimas, bet kaltinimai kariams nebuvo pareikšti. Dalį sargybinių sunaikino ir patys išlaisvinti kaliniai.

Muziejaus salėse lankytojai gali sužinoti, kaip atsirado ir iškilo nacių partija Vokietijoje, kaip buvo įkurtas Dachau, kokios gyvenimo ir vergiško darbo sąlygos čia buvo. Muziejuje galima pamatyti ir dokumentinį filmą, pasakojantį apie šio lagerio išlaisvinimą ir tą siaubą, kurį čia turėjo išgyventi kaliniai. Po išlaisvinimo amerikiečiai į stovyklą atvedė nemažai Dachau miesto gyventojų.

kad jie savo akimis pamatytų, kas čia
dėjosi. Žmonės tikino net neišsivaiz-
davę apie tą siaubą, kuris vyko netoli
jų namų už spygliuotos tvoros.

Dabar buvusio lagerio teritorijoje yra nemažai memorialinių pastatų – čia buvusių šiltnamių, kur dirbo kaliniai, taip pat dezinfekcijos pastatų vietoje iškilo katalikų bažnyčia, žydų atminties memorialas, protestantų bažnyčia, rusų ortodoksų koplyčia, šalia pastatytas karmelitų vienuolynas. Juos nuolat lanko žmonės, meldžiasi už nukankintuosius.

Pagrindinis paminklas žuvusiems Dachau lageryje stovi aikštės viduryje, ten keliomis kalbomis yra ir užrašas „Niekada daugiau“. Šią vietą lankantys žmonės turbūt kartoją tuos pačius žodžius. Neįmanoma įsivaizduoti, kad tokie baisūs, protu nesuvokiami dalykai vyko pačiame Europos centre vos prieš kelias dešimtis metų. Blieka tikėtis, kad tai tikrai niekada nepasikartos.

Mūsu turtai ir lobiai

Atkelta iš 8 psl.

palaimos perteklių tam, kad dar daugiau stokojančiųjų paremtume ir dar daugiau vargstančiųjų ir kenčiančiųjų pasiektume.

Jei gyvename, vadinasi, Dievas dar turi kažką nuostabaus mums parengęs. Jis jau būtų seniai mus pasiėmęs pas save, jei nebeturėtume, ką duoti kitiems. Tol, kol kvėpuojame, visada yra kažkas nuostabaus paruošta mums ateityje. Kartokime: „Dėkoju, Dieve, kad kiekviename

žingsnyje manęs kažkas nuostabaus laukia. Gal šiandien, gal rytoj, gal kitą savaitę, gal šiais metais. Tikiu, kad vieną dieną pamatysiu tai, ko trokšta mano širdis. Priimu ir džiaugiuosi, kad gausūs turtai plūsta į mano gyvenimą.” Jei taip melsimės ir tikėsime, tuomet dar daugiau galimybių, idėjų, pajamų, sveikatos, jėgų, ramybės, meilės ir kitų lobių priimsime bei dalinsime.

Bernardinai.It

Valerija Aukštikalnis, gyvenanti **South Boston, MA**, kartu su me-
s prenumeratos mokesčiu atsiuntė 60 dol. Nuoširdžiai jums dėkojame,
mus skaitote ir remiate.

Marija Kuprienė, gyvenanti **Riverside, IL**, suprasdama nelengvą „Draugo“ finansinę padėtį, išlaidoms sumažinti atsiuntė 200 dol. Nuoširdžiai Jums dėkojame už dosnią paramą.

Nijolė Šmulkštys, gyvenanti **Lakeside, MI**, kartu su „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 60 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumąžinti. Esame Jums dėkingi už paramą.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **JAV LB Lemont** apylinkės Socialinių reikalų skyrius trečiadienį, sausio 9 d., 1 val. p. p. kviečia visus į PLC skaityklą (Lemont), kur bus rodomas linksmas muzikinis filmas.

■ **Sausio 13 d., sekmadienį, vyks minėjimas**, skirtas Klaipėdos krašto išlaisvinimo 90-mečiui. Programoje: 10:30 val. r. šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Po Mišių prie Laisvės kovų paminklo bus pagerbti Sausio 13-osios žuvusieji. 1:30 val. p. p. Vytauto Didžiojo rinktinės namuose (2417 W. 43 rd St., Chicago, IL 60629) Romas Šležas, pristatys savo senelio J. Vanagaičio knygą-almanachą „Kovų keliais“, o Kristina Lapienytė – „Amerikos lietuvių veikla Klaipėdos krašto sukilime“. Renginį organizuoja šauliai bei Mažosios Lietuvos fondas ir draugija.

■ **Vasario 2 d., šeštadienį, Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa** Pasaulio lietuvių centre ruošia vakaronę. Daugiau informacijos suteiks vado pav. Severinas Dubininkas tel. 708-691-6565.

■ **Vasario 16 d., šeštadienį, 11:30 val. r.**, Waukegan-Lake County apylinkės Nepriklausomybės dienos minėjimas. Tel. pasiteirauti: 847-855-5294.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **JAV LB Manhattan** apylinkė sausio 11 d., penktadienį, 7 val. v. kviečia į Sauliaus Šiukštos filmo „New York“ apie garsius menininkus peržiūrą. Filmą bus rodomas Lietuvių susivienijimo Amerikoje (307 West 30th St., New York, NY 10001) patalpose.

■ **Sekmadienį, sausio 13 d., Šv. Andriejaus** bažnyčioje (19-ta ir Wallace St. sankryža, Philadelphia, PA 19130) 10:30 val. r. šv. Mišių metu bus paminėta Laisvės gynėjų diena. Šv. Mišios aukojamos už tuos, kurie paaukojo savo gyvybę gindami Lietuvos teisę į nepriklausomybę.

■ **Svetainėje:www.neringa.org** paskelbtas 2013 m. Neringos stovyklų tvarkaraštis. Registracija į stovyklas prasidės vasario 1 d. Daugiau informacijos – el. paštu: regina @neringa.org (Regina).

■ **2013 m. Sausio 27 d., sekmadienį**, 2:30 val. p. p. kviečiame paslidinėti Wilmot Mountain, 11931 Fox River Rd., Twin Lakes, WI. Tel. 847-362-8675.

www.draugas.org

Atsidėkodami už kalendorių „Draugo“ leidybai paremti 200 dol. paaukojo: Donatas Januta, Oakland, CA; Sue H. Ringus, Norman, OK. **150 dol.** John R. Dainauskas, Woodridge, IL. **125 dol.** Taiyda D. Chiapetta. **Po 100 dol.:** Joan A. Stoskus, Palos Park, IL; Ray Izo-kaitis, Lemont, IL; Stefanija Radvila, Surfside, FL; Victor Lapatinskas, Seattle, WA; Ona Umbrasunas, Jupiter, FL; Vytautas M. Kolis, Palos Hills, IL; Vidmantas Raišys, Mercer Island, WA; Audra Deveikis, Rancho Palos Verdes, CA. **75 dol.** Horace R. Žibas, Cincinnati, OH. **54 dol.** John Duncia, Newtown, PA. **Po 50 dol.:** Audronė E. Bernatavičienė, Westchester, IL; Elena Calvano, Oak Lawn, IL; Joana Drukteinis, Omaha, NE; Aldona Mažeikienė, Chicago, IL; Ona Daugirdienė, Burr Ridge, IL; Danutė Paškonis, Eastlake, OH; Jurgita C. Gvidas, Naperville, IL; John L. Juozevičius, Madison, WI; Pranas Zaranka, Livonia, MI; Vytautas P. Aukštinaitis, Orland Park; dr. Paul C. Mileris, Omaha, NE; Teresė Degutis,

Griffith, IN; Eglė Juodvalkė, La Grange, IL; Kazys Kušeliauskas, Hickory Hills, IL; I. A. Raulinaitis, Glendale, CA; Rūta M. Mulokas, Ventura, CA; Ada E. Sutekuvienė, Beverly Shores, IN; Leonas L. Bildušas, Tyler, TX; Lietuvių Tautos Fondas, New York, NY; Zita V. Saurusaitis, Baltimore, MD; Stasė Gričius, Santa Monica, CA; Irena J. Veleckis, Chicago, IL; K. J. Miliūnas, Chicago, IL; Zinaida Katiliškienė, Lemont, IL; Rimantas Giedraitis, East Northport, NY; L. J. Ragas, Bloomingdale, IL; J. Daubenias, Paradise Valley, AZ; Gražina Kenter, Danbury, CT; Gražina Traska, Oak Lawn, IL; Dalia J. Trakis, Palos Hills, IL; Renata V. Jankauskas, Gulf Breeze, FL; Audrė M. Budrytė Nakienė, Chicago, IL; Stasys Kungys, Fairfield, CA; Sophie Dameika, Rockford, IL; Angelė E. Karnius, Saint Petersburg, FL; Algis F. Alantas, Bedford, MI; Joseph Mikulis, Westchester, IL; Valerija Javas, Western Springs, IL. **Esame labai dėkingi už Jūsų nuoširdžią paramą.**

Aistės Smilgevičiūtės ir grupės „Skylė“ koncertai

Aistė Smilgevičiūtė ir grupė „Skylė“ koncerto Airijoje metu. airijaonline.lt. nuotr.

Vasario 16 d., šeštadienis, 6 val. v. **Jaunimo centre** (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, JAV).

Vasario 17 d., sekmadienis, 4 val. p. p. **Prisikėlimo parapijos salėje** (1 Resurrection Rd., Toronto, Ont. M9A 5G1, Canada).

Vasario 21 d., ketvirtadienis, 7 val. v. **Šv. Petro parapijos salėje** (619 Lexington Avenue at 54th St., Manhattan, New York, NY 10022, JAV).

Vasario 22 d., penktadienis, 8 val. v. **Baltimore lietuvių namuose** (851-853 Hollins St. Baltimore, MD 21201, JAV).

LR generalinio konsulato Čikagoje info

Kviečiame dalyvauti Lietuvos nepriklausomybės šventėje Navy Pier

LR generalinis konsulas Čikagoje bendradarbiaudamas su Čikagos laisvalaikio ir pramogų centru Navy Pier rengia Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventę „Celebrate Lithuanian Independence“. Renginys vyks **kovo 10 d.**, sekmadienį, nuo 12 val. p. p. iki 5 val. p. p. Navy Pier centro „Crystal Gardens“ salėje. Šventės metu numatomi meno kolektyvų pasirodymai, bus sudarytos sąlygos verslininkų, menininkų bei organizacijų atstovų dalyvavimui.

Norinčius pristatyti savo kūrinius, veiklą ar pardavinėti lietuviškas prekes renginio metu, o taip pat norinčius tapti šventės rėmėjais ar kitaip prie jos prisidėti maloniai prašome apie tai pranešti generalinio konsulato darbuotojai Agnei Vertelkaitei el. paštu agne.vertelkaite@urm.lt arba telefonu 312-397-0382, tr. nr. 204.

LR generalinio konsulato Čikagoje info

Aldona L. Baltch-Gravrogkas, MD, „Draugo“ garbės prenumeratorė, gyvenanti **Menands, NY**, pratęsė dar metams laikraščio **garbės prenumeratą**. Nuoširdžiai dėkojame, kad mus skaitote.

Maria Macevičius, gyvenanti **Wildomar, CA**, tapo „Draugo“ **garbės prenumeratorė**. Šią skaitytoją „Draugas“ lankys dar vienerius metus. Nuoširdžiai dėkojame, kad mus skaitote, sveikiname tapus garbės prenumeratorė.

Motėrų klubas „Alatėja“ kalėdinių švenčių pabaigai Čikagos liuanistinės mokyklos mokiniams padovanojo pop choro „Svajonė“ (vadovė Alina Šimkuvienė) koncertą. Koncerto metu mokinius aplankė ir Trys karaliai. Nors už lango sniego nesimato, mokiniai koncerto metu svajojo apie žiemą ir negailėjo plovimų jauniesiems dainininkams. Atlikėjai po koncerto buvo apdovanoti saldėsiais, o vadovei įteikta gėlių puokštė.

Laimos Apanavičienės nuotr.

